

**ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ
ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΩΝ ΓΕΩΠΟΝΩΝ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΘΟΚΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΤΟΠΙΟΥ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΚΑΛΩΠΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑ
ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΣΤΙΚΟ ΠΡΑΣΙΝΟ
ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΧΑΛΚΙΔΕΩΝ**

**ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΔΕΝΕΤΗ ΕΛΕΝΗ
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΣ: ΠΟΣΤΕΚΟΓΛΟΥ ΙΩΑΝΝΗΣ**

ΑΡΤΑ 2015

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ευχαριστώ πολύ την κυρία Τοραμάν Δέσποινα , Γεωπόνο και υπεύθυνη συντήρησης αστικού πρασίνου για τις πολύτιμες πληροφορίες και τα στοιχεία, καθώς επίσης και τον Διευθυντή του τμήματος κύριο Κρινή Γεώργιο.

ΑΦΙΕΡΩΣΗ

Αφιερώνεται στις γιαγιάδες μου τις οποίες έχασα μέσα στον χρόνο και στους φίλους μου οι οποίοι με στήριξαν και με βοήθησαν να γίνω ένας καλός άνθρωπος.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελίδα
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	1
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	5
ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ.....	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι. ΔΗΜΟΣ ΧΑΛΚΙΔΕΩΝ	
Α. Ιστορική αναδρομή.....	7
Β. Γενικά στοιχεία	9
Γ. Κλίμα.....	11
Δ. Τοπογραφικά στοιχεία.....	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ. ΑΣΤΙΚΟ ΠΡΑΣΙΝΟ	
Α. Πλεονεκτήματα.....	12
Β. Μειονεκτήματα.....	12
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ. ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΑ ΦΥΤΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ	14
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙV. ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΑΣΤΙΚΟΥ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ ΚΑΙ ΣΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΣ	15
ΚΕΦΑΛΑΙΟ V. ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΑΣΤΙΚΟΥ ΠΡΑΣΙΝΟΥ	
Α. Φύτευση νέων φυτών	16
Β. Αποψίλωση.....	16
Γ. Άρδευση	19
Δ. Λίπανση	19
Ε. Κλάδευμα	19
ΣΤ. Κοπή δένδρων ή θάμνων	20
Ζ. Φυτοπροστασία	20
ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI. ΜΟΡΦΕΣ ΑΣΤΙΚΟΥ ΠΡΑΣΙΝΟΥ	
Α. Αλσύλλια	22
Β. Πάρκα	26
Γ. Πλατείες	29

Δ. Παιδικές χαρές	34
Ε. Νησίδες	36
ΣΤ. Δενδροστοιχίες	37
Ζ. Παρτέρια	39

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ VII. ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΚΥΡΙΟΤΕΡΩΝ ΚΑΛΛΩΠΙΣΤΙΚΩΝ
ΦΥΤΩΝΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΣΤΙΚΟ ΠΡΑΣΙΝΟ ΤΟΥ
ΔΗΜΟΥ ΧΑΛΚΙΔΑΙΩΝ**

A. Καλλωπιστικά δένδρα	
A. Αειθαλή καλλωπιστικά δένδρα	42
B. Φυλλοβόλα καλλωπιστικά δένδρα.....	42
B. Καλλωπιστικοί θάμνοι	
A. Αειθαλείς καλλωπιστικοί θάμνοι	43
B. Φυλλοβόλοι καλλωπιστικοί θάμνοι	43
Γ. Αναρριχώμενα καλλωπιστικά φυτά	
A. Αειθαλή αναρριχώμενα καλλωπιστικά φυτά	43
B. Φυλλοβόλα αναρριχώμενα καλλωπιστικά φυτά	43
Δ. Ποώδη καλλωπιστικά φυτά	
A. Ετήσια ποώδη καλλωπιστικά φυτά	44
B. Πολυετή ποώδη καλλωπιστικά φυτά	44

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ 45

**ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΚΑΛΛΩΠΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ
ΣΤΟ ΑΣΤΙΚΟ ΠΡΑΣΙΝΟ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΧΑΛΚΙΔΕΩΝ**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ I. ΚΑΛΛΩΠΙΣΤΙΚΑ ΔΕΝΔΡΑ

A. Αειθαλή καλλωπιστικά δένδρα	
1. Ελιά	46
2. Ευκάλυπτος	50
3. Κυπαρίσσι	52
4. Νεραντζιά	55
5. Φοίνικας κανάριος	57

B. Φυλλοβόλα καλλωπιστικά δένδρα

1. Ακακία Κωνσταντινουπόλεως	59
2. Αλμυρίκι	61
3. Ιτιά Κλαίουσα	63
4. Λεύκα	65
5. Μουριά	67
6. Πλάτανος	69
7. Ψευδακακία	72

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ. ΚΑΛΩΠΙΣΤΙΚΟΙ ΘΑΜΝΟΙ

A. Αειθαλείς καλλωπιστικοί θάμνοι

1. Γιούκα	76
2. Πικροδάφνη	78
3. Λεμονοκυπάρισσος	80
4. Πυξάρι	82

B. Φυλλοβόλοι καλλωπιστικοί θάμνοι

1. Τριανταφυλλιά	84
------------------------	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ. ΑΝΑΡΡΙΧΩΜΕΝΑ ΚΑΛΩΠΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑ

A. Αειθαλή αναρριχώμενα καλλωπιστικά φυτά

1. Κισσός	88
-----------------	----

B. Φυλλοβόλα αναρριχώμενα καλλωπιστικά

1. Βουκαμβίλια	90
----------------------	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙV. ΠΟΩΔΗ ΚΑΛΩΠΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑ

A. Ετήσια ποώδη καλλωπιστικά φυτά

1. Πανσές	92
-----------------	----

B. Πολυετή ποώδη καλλωπιστικά φυτά

1. Διμορφοθήκη	94
----------------------	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V. ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

96

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

A. Προτάσεις	97
--------------------	----

ΕΠΙΛΟΓΟΣ 100

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 101

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το θέμα της εργασίας μου έχει επιλεγεί από την αγάπη μου για το περιβάλλον, την φύση και τον τόπο που κατοικώ. Ως γνωστόν η Γη είναι το σπίτι μας, και σε μικρότερη κλίμακα η πόλη μας είναι η οικία μας, με μια πιο ευρύ έννοια. Σε κανέναν δεν του αρέσει να ζει σε ένα αγούρι. Όλοι θέλουμε ένα όμορφο, και φιλικό περιβάλλον γύρω μας. Έτσι προσπάθησα μέσα από τις ερχόμενες σελίδες, να εκφράσω την άποψη και τις ιδέες μου, ώστε να δημιουργήσω μια ομορφότερη πόλη που θα ναι και πιο ελκυστική προς τους άλλους κατοίκους ή και τους διερχόμενους ανθρώπους.

Όμως η ομορφιά θ πρέπει να διατηρηθεί, και έτσι χιαζόμαστε και γνώσεις για την συντήρηση της. Ο πρώτος Πρόσκοπος : Ρόμπερτ Στίβενσον Σμιθ Μπέηντεν-Πάουελ, είχε πει, πως ο άνθρωπος θα πρέπει να αφήνει τον κόσμο λίγο καλύτερο στις επόμενες γενεές από ότι τον βρήκε. Έτσι είναι σημαντική η μελέτη και διαμόρφωση της περιοχής που ζούμε.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι. ΔΗΜΟΣ ΧΑΛΚΙΔΕΩΝ

A. Ιστορική αναδρομή

Η Χαλκίδα με τα δύο λιμάνια στον Εύριπο υπήρξε μία από τις πιο δραστήριες πόλεις της αρχαίας Ελλάδας. Δημιούργησε αποικίες από τη Θράκη έως την Ιταλία και την Σικελία. Η επίκαιρη γεωγραφική και στρατηγική της θέση συχνά την ανάγκασε να υπαχθεί στις κατακτητικές βλέψεις διαφόρων δυνάμεων κατά την ιστορική της διαδρομή, αλλά και να αποτελέσει αναπόσπαστο τμήμα των αυτοκρατοριών τόσο της αρχαιότητας όσο και του Μεσαίωνα.

Ειδικότερα τα πρώτα ίχνη κατοίκησης της πόλης συναντώνται ήδη από την παλαιολιθική περίοδο, αλλά ο πρώτος σημαντικός οικισμός της δημιουργήθηκε γύρω στο 3000 π.Χ κατά την αρχή της Νεολιθικής Περιόδου. Η πρώτη αυτή πόλη της Χαλκίδας ευρίσκετο στις βόρειες παρυφές της σημερινής, στην περιοχή της Μάνικας. Η πρώτη αυτή πόλη θα ζήσει για μια χιλιετία και όπως προέκυψε από τις αρχαιολογικές ανασκαφές ήταν μια καλά οργανωμένη πόλη με μεγάλα οικοδομικά τετράγωνα και οδικές αρτηρίες.

Η ύπαρξη της Χαλκίδας στα μυκηναϊκά χρόνια διαπιστώνεται έμμεσα μόνο, εκτός από σποραδικά τεκμήρια, κυρίως μέσα από τα Ομηρικά Έπη αφού οι Χαλκιδείς περιλαμβάνονται στον ονομαστό "Νηών Κατάλογο", έχοντας προσφέρει 40 πλοία. Στα γεωμετρικά χρόνια η πόλη συνοικίζεται και βιώνει ονομαστή ακμή, ενώ μαζί με την Ερέτρια αποτελούν τις δύο σημαντικότερες πόλεις της Εύβοιας. Οι κάτοικοί της ασχολούνται με το εμπόριο, την κεραμική και τη μεταλλοτεχνία. Η ονομασία της πόλης της Χαλκίδας προήλθε από την παρουσία κοιτασμάτων χαλκού στην ευρύτερη περιοχή, τα οποία αποτέλεσαν και παράγοντα ανάπτυξης. Σύμφωνα με άλλη ετυμολογική εκδοχή, η ονομασία της πόλης υποδηλώνει την παρουσία εργαστηρίων επεξεργασίας χαλκού, αλλά όχι και κοιτασμάτων. Κατά τον Donford η Χαλκίδα ονομάστηκε έτσι από τη λέξη χάλκη ή κάλχη, η οποία σημαίνει το πορφυρούχο κοχύλι το οποίο οι Φοίνικες προμηθεύονταν την πορφύρα. Η ανάπτυξη της πόλης οδηγεί συνακόλουθα στην αύξηση του πληθυσμού και τελικά στον αποικισμό με την ίδρυση πολλών σημαντικών πόλεων στη Δύση, αλλά και στον ελλαδικό χώρο.

Η ίδια εξέλιξη ακολουθεί και στα αρχαϊκά χρόνια με το έντονο στοιχείο του αποικισμού. Το σημαντικότερο γεγονός όμως των χρόνων αυτών δεν είναι ο αποικισμός, αλλά ο πόλεμος του Ληλάντιου πεδίου ο οποίος διεξήχθη μεταξύ Χαλκίδας και Ερέτριας. Πιστεύεται γενικά πως ο πόλεμος αυτός δεν κρίθηκε σε μια μάχη, αλλά ακολούθησαν πολλές και σε αυτές βοήθησαν τους μαχόμενους και σύμμαχοι από άλλες ελλαδικές πόλεις. Τελικοί νικητές στον πόλεμο αυτό φαίνεται πως ήταν οι Χαλκιδείς.

Στα κλασσικά χρόνια η Χαλκίδα βοήθησε στον κοινό αγώνα κατά των Περσών με τη συμμετοχή της στις ναυμαχίες του Αρτεμισίου, της Σαλαμίνας και στη μάχη των Πλαταιών, ενώ φαίνεται πως συμμετείχε και στην Α' Αθηναϊκή Συμμαχία. Η

προσπάθειά της να αποσπασθεί από τη Συμμαχία αυτή, είχε ως αποτέλεσμα την καθυπόταξή της από τους Αθηναίους και την εγκατάσταση αθηναίων κληρούχων στα εδάφη της. Στα χρόνια του Πελοποννησιακού πολέμου υπήρξε σημαντική στρατιωτική και ναυτική βάση. Τα χρόνια που ακολουθούν ως το 342 π.Χ είναι ιδιαίτερα παραγμένα, οπότε και δημιουργείται το «Κοινό των Ευβοέων» και έτσι γίνεται προσπάθεια μιας σταθεροποίησης των καταστάσεων. Πρωτεύουσα στο Κοινό είναι η πόλη της Χαλκίδας, αλλά ακολουθούν πολλές περιπέτειες ως την εμφάνισή των Μακεδόνων.

Στα μέσα περίπου του 4ου αιώνα π.Χ και μετά την ενοποίηση όλων των ελληνικών πόλεων κάτω από τη Μακεδονική δύναμη και ως τη Ρωμαϊκή κατάκτηση η περίοδος είναι γεμάτη από συγκρούσεις, χωρίς όμως αυτό να σημαίνει και ανακοπή της ανάπτυξης της πόλης και της καλλιτεχνικής της προόδου. Τότε κατά την ελληνιστική εποχή άποικοι από την Χαλκίδα, ίδρυσαν την Χαλκίδα στην Συρία, κατά διαταγή του Σελεύκου Α'. Από αυτή την πόλη της Συρίας άποικοι ίδρυσαν μian άλλη Χαλκίδα στην κοιλάδα του Λιβάνου, καθώς και μια ακόμη Χαλκίδα στην Αραβία.

Το 200 π.Χ η πόλη καταστρέφεται από τον Ρωμαίο στρατηγό Γάιο Σουλπίκιο Γάλβα και έτσι εγκαινιάζεται η ρωμαϊκή κατοχή της Εύβοιας, ενώ το 146 π.Χ με την ολοκληρωτική κατάκτηση του ελλαδικού χώρου από τους Ρωμαίους η Χαλκίδα επανιδρύεται, όπως έγινε και με άλλες πόλεις. Τα χρόνια της ρωμαϊοκρατίας για την πόλη είναι και αυτά στο σύνολό τους χρόνια ακμής και προόδου τόσο για την πόλη της Χαλκίδας, όσο και γενικά για την Εύβοια, όπου έχει την μόνιμη και αδιαμφισβήτητη πρωτοκαθεδρία.

Με το τέλος των Ρωμαϊκών χρόνων και την είσοδο στα πρώιμα βυζαντινά χρόνια η πόλη γίνεται η πρώτη επισκοπή η οποία ανήκει στη δικαιοδοσία του μητροπολίτη της Αχαΐας, όπως και διοικητικά ανήκει στην επαρχία της Αχαΐας. Η περίοδος των βυζαντινών χρόνων χαρακτηρίζεται από τη μεταφορά της πόλης πιο κοντά προς τη θάλασσα, στη θέση στην οποία ευρίσκεται σήμερα, με σημαντικό λιμάνι της εκείνο του Αγίου Στεφάνου. Η πόλη οχυρώθηκε εκ νέου στα χρόνια του Ιουστινιανού, πιθανώς για να αντιμετωπίσει τις διάφορες εχθρικές επιδρομές. Έτσι η πόλη επέζησε των αραβικών επιδρομών του 7ου μ.Χ αιώνα. Η Χαλκίδα συνέχισε να είναι σημαντικός εμπορικός σταθμός σε όλη τη διάρκεια των βυζαντινών και υστεροβυζαντινών χρόνων, ώσπου καταστράφηκε από τις νορμανδικές επιθέσεις το 1146 που διευθύνονταν από τον Ρογήρο της Σικελίας.

Το 1204, με την κατάληψη της Κωνσταντινούπολης από τους Σταυροφόρους, η Εύβοια δόθηκε ως τιμάριο στον Φλαμανδό ιππότη Ζακ ντ' Αβέν (Jacques d' Avesnes) για λίγο καθώς αργότερα χωρίστηκε σε τρία μέρη και το καθένα δόθηκε και σε Λομβαρδούς ιππότες της οικογένειας των Ντελλε Κάρτσερι (Delle Carceri) και Πεκοράρι (Pecorari). Τα χρόνια της Φραγκοκρατίας είναι χρόνια ακμής για τη βαρώνια της Χαλκίδας τόσο λόγω του ανεπτυγμένου εμπορίου όσο και από την

κατεργασία της πορφύρας και τη λειτουργία των τραπεζικών οργανισμών των Βενετών. Σταδιακά η εξουσία της Εύβοιας πέρασε στη Βενετία και ο βάλιλος διοικούσε το νησί. Μετά την ανακατάληψη μάλιστα της Κωνσταντινούπολης το 1261, ο Λατίνος πατριάρχης της Κωνσταντινούπολης εγκαταστάθηκε στη Χαλκίδα. Στα χρόνια αυτά η πόλη ως το 1470, η οποία πέρασε στους Τούρκους, έμεινε στα χέρια των Βενετών κυρίων της και δεν ήταν λίγες οι φορές που υπέφερε από τους πειρατές.

Την περίοδο της Τουρκοκρατίας λόγω της επίκαιρης θέσης της, κατέστη έδρα του Καπουδάν Πασά και το Πασαλίκι του Εγρίπου ήταν διοικητική διαίρεση που συμπεριελάμβανε όλη σχεδόν τη Στερεά Ελλάδα. Στην περίοδο εκείνη ως τον 17ο αιώνα περίπου ο πλούτος της Εύβοιας προσείλκυε την εγκατάσταση σε αυτήν αγάδων, αλλά παράλληλα πολλές φορές υπήρξε και στόχος πειρατικός. Στα τέλη του 17^{ου} αιώνα πολιορκήθηκε η Χαλκίδα από το γνωστό βενετό ναύαρχο Μοροζίνι, χωρίς όμως αποτέλεσμα. Κατά την έκρηξη της ελληνικής επανάστασης το 1821 και παρά το γεγονός ότι το νησί της Εύβοιας έγινε θέατρο πολλών μαχών οι ισχυρές τουρκικές δυνάμεις, οι οποίες ευρίσκονταν στο νησί δεν επέτρεψαν την οριστική του απελευθέρωση. Από τον τουρκικό ζυγό απαλλάχθηκε οριστικά με την παράδοση της Χαλκίδας στις 7 Απριλίου 1833 και της Καρύστου δύο ημέρες αργότερα για να ενταχθεί στα όρια του νεοϊδρυθέντος ελληνικού κράτους.

B. Γενικά στοιχεία

Ο Δήμος Χαλκιδέων μετά το σχέδιο "Καλλικράτη" περιλαμβάνει εκτός από τη Δημοτική Ενότητα Χαλκίδας και τις εξής δημοτικές ενότητες:

- α) Δημοτική Ενότητα Ανθηδώνας
- β) Δημοτική Ενότητα Αυλίδας
- γ) Δημοτική Ενότητα Ληλαντίων
- δ) Δημοτική Ενότητα Νέας Αρτάκης

Ο Δήμος Χαλκιδέων καταλαμβάνει έκταση 412,38 τετραγωνικών χιλιομέτρων και έχει πληθυσμό 102.223 κατοίκους σύμφωνα με την απογραφή του 2011. Αναλυτικά ο πληθυσμός των Δημοτικών Ενοτήτων είναι ο εξής:

- α) Δημοτική Ενότητα Ανθηδώνας: 7.309 κάτοικοι
- β) Δημοτική Ενότητα Αυλίδας: 9.306 κάτοικοι
- γ) Δημοτική Ενότητα Ληλαντίων: 16.994 κάτοικοι
- δ) Δημοτική Ενότητα Νέας Αρτάκης: 9.489 κάτοικοι

ε) Δημοτική Ενότητα Χαλκίδας: 59.125 κάτοικοι

Η πόλη της Χαλκίδας είναι η πρωτεύουσα του νομού Ευβοίας, καθώς και της ομώνυμης επαρχίας. Είναι κτισμένη στη δυτική ακτή του νησιού και στο πλησιέστερο της σημείο (210 μέτρα περίπου) προς την ακτή της Βοιωτίας, από την οποία χωρίζεται με τον πορθμό του Ευρίπου ή Χαλκιδικό και συνδέεται οδικά με κινητή γέφυρα. Προς την πλευρά αυτή έχει απλωθεί η πόλη και σε αυτήν υπάρχει ο σιδηροδρομικός σταθμός. Στο Δήμο Χαλκιδέων υπάγεται και το μικρό ακατοίκητο νησί «Πασάς», επί του οποίου είναι εγκατεστημένο το σύστημα βιολογικού καθαρισμού. Λόγω της μικρής απόστασης της Χαλκίδας από την Αθήνα, με την οποία τη συνδέει η Εθνική Οδός Αθηνών - Θεσσαλονίκης και το σιδηροδρομικό δίκτυο, η πόλη είναι πόλος έλξης για την εγκατάσταση βιομηχανικών μονάδων, τουριστικών εγκαταστάσεων κ.τ.λ. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το εργοστάσιο τσιμέντων της πόλης, το οποίο έχει αναστατώσει κατά καιρούς τους κατοίκους της με τα λύματα και τα φουγάρα του.

Στην πόλη της Χαλκίδας υπάρχει το Φρούριο (Κάστρο) το οποίο κατασκευάστηκε από τους Βενετούς. Παραλιακά φαίνονται, επίσης, οι παλιές βάσεις του τείχους και τα θεμέλια του πύργου γνωστά στους κατοίκους πλέον ως "Στρογγυλό". Γνωστές είναι ακόμη και οι "Καμάρες" καθώς και το "Παλιό υδραγωγείο". Υπάρχει επίσης ένα παλιό αρχοντικό το οποίο είναι γνωστό με το τοπωνύμιο "Κόκκινο σπίτι".

Από υποδομές η πόλη της Χαλκίδας διαθέτει τις εξής:

- α) Ένα αρχαιολογικό μουσείο.
- β) Ένα λαογραφικό μουσείο.
- γ) Ένα νοσοκομείο.
- δ) Ένα δημοτικό γήπεδο ποδοσφαίρου.
- ε) Ένα θερινό και ένα χειμερινό κινηματογράφο.

Πολιούχος της πόλης είναι η Αγία Παρασκευή η οποία γιορτάζει 26 Ιουλίου. Εκτός από τον Ιερό Ναό της Αγίας Παρασκευής υπάρχουν στον Δήμο Χαλκιδέων και οι εξής ιεροί ναοί:

- α) Ιερός Ναός Αγίου Στεφάνου
- β) Ιερός Ναός Αγίου Νικολάου
- γ) Ιερός Ναός Κοιμήσεως Θεοτόκου
- δ) Ιερός Ναός Αγίων Αποστόλων Πέτρου και Παύλου
- ε) Ιερός Ναός Αγίου Κωνσταντίνου
- στ) Ιερός Ναός Αγίου Νεκταρίου
- ζ) Ιερός Ναός Ευβοέων Αγίων
- η) Ιερός Ναός Αγίου Ιωάννη Ρώσου
- θ) Ιερός Ναός Αγίας Μαρίας
- ι) Ιερός Ναός Κωνσταντίνου και Ελένης
- ια) Ιερός Ναός Παμμεγίστων Ταξιαρχών
- ιβ) Ιερός Ναός Παναγίας Ελεούσας,

Οι κάτοικοι της πόλης ασχολούνται με την αλιεία, τον τουρισμό, τη γεωργία, το εμπόριο, τις βιομηχανικές και τις βιοτεχνικές δραστηριότητες.

Η Χαλκίδα είναι γνωστή για "το φαινόμενο του Ευρίπου", σύμφωνα με το οποίο κάθε έξι ώρες τα ύδατα του πορθμού του Ευρίπου αλλάζουν κατεύθυνση, γεγονός που επιφέρει ως αποτέλεσμα το φαινόμενο της παλίρροιας και της άμπωτης. Για τη διευκόλυνση της κυκλοφορίας λόγω αυτού του φαινομένου η Χαλκίδα διαθέτει δυο γέφυρες, την «Υψηλή» και την «Παλαιά». Κάτω από την Υψηλή γέφυρα μπορεί να διέλθουν τα πλοία. Αντίθετα η Παλαιά Γέφυρα η οποία ανοίγει και κλείνει για κάποιες ώρες κάθε βράδυ, ανάλογα με την κατεύθυνση του ρεύματος των υδάτων, προκειμένου να διέλθουν τα πλοία.

Γ. Κλίμα

Η πόλη της Χαλκίδας χαρακτηρίζεται από εύκρατο κλίμα, ήπιους χειμώνες και ζεστά καλοκαίρια. Η υγρασία φθάνει έως και το 80%. Οι θερμοκρασίες τα ψυχρά βράδια του χειμώνα μπορεί να κυμανθούν μέχρι τους 3°C, ενώ τα καλοκαίρια κατά μέσο όρο είναι στους 33°C. Οι άνεμοι σπάνια ξεπερνούν τα 5 - 6 μποφόρ και είναι κατά κύριο λόγο βοριάδες.

Δ. Τοπογραφικά στοιχεία

Ο Δήμος Χαλκιδέων ευρίσκεται στο κέντρο περίπου της νήσου Ευβοίας. Συνορεύει βορειοανατολικά με τον Δήμο Διρφύων, νοτιοανατολικά με τον Δήμο Ερέτριας και δυτικά με τον Δήμο Τανάγρας του Νομού Βοιωτίας.

Ο Δήμος Χαλκιδέων μετά το σχέδιο "Καλλικράτης" απαρτίζεται από τις εξής Δημοτικές Ενότητες:

- α) Δημοτική Ενότητα Ανθηδώνας
- β) Δημοτική Ενότητα Αυλίδας
- γ) Δημοτική Ενότητα Ληλαντίων
- δ) Δημοτική Ενότητα Νέας Αρτάκης
- ε) Δημοτική Ενότητα Χαλκίδας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ. ΑΣΤΙΚΟ ΠΡΑΣΙΝΟ

Το αστικό πράσινο παρουσιάζει ορισμένα πλεονεκτήματα και ορισμένα μειονεκτήματα.

Α. Πλεονεκτήματα

Πρώτο πλεονέκτημα από την παρουσία πρασίνου στον αστικό ιστό είναι η δέσμευση του διοξειδίου του άνθρακα και η απελευθέρωση οξυγόνου. Όπως είναι γνωστό τα φυτά παράγουν οξυγόνο μέσω της φωτοσύνθεσης: Έτσι κατά την διάρκεια της ημέρας δεσμεύεται CO₂ και παράγεται O₂, ενώ αντίθετα κατά τη διάρκεια της νύκτας δεσμεύεται O₂ και παράγεται CO₂. Τελικά όμως η ποσότητα του O₂ η οποία παράγεται είναι μεγαλύτερη από αυτή του CO₂.

Επίσης το πράσινο συμβάλλει στην μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και επομένως στην βελτίωση της ποιότητας του αέρα και με ένα άλλο τρόπο εκτός από την παραγωγή οξυγόνου. Τα φύλλα των δένδρων και των φυτών συγκρατούν τους ατμοσφαιρικούς ρύπους όπως το όζον, τα οξείδια του θείου και του αζώτου και τα αιωρούμενα σωματίδια φιλτράροντας έτσι τον ατμοσφαιρικό αέρα.

Άλλη μια σημαντική οικολογική λειτουργία των χώρων αστικού πρασίνου είναι ότι αποτελούν περιοχές στις οποίες ευνοείται η ανάπτυξη χλωρίδας και πανίδας. Στις σημερινές πόλεις, όπου τα πάντα έχουν καλυφθεί από τσιμέντο και ασφαλτο, οι χώροι πρασίνου είναι οι μοναδικοί οι οποίοι έχουν τη δυνατότητα να φιλοξενήσουν ζωντανούς οργανισμούς όπως πτηνά και έντομα, αλλά και να συμβάλλουν στην ανάπτυξη διαφόρων ειδών φυτών.

Στην περιοχή της Χαλκίδας υπάρχει ένα εύκρατο και μεσογειακό κλίμα που βοηθά στην ανάπτυξη πολλών καλλωπιστικών φυτών και όχι μόνο. Αυτό έχει ως συνέπεια να υπάρχει πράσινο σε πολλά σημεία της πόλης το οποίο καθιστά ενδιαφέρουσα και ευχάριστη την εξερεύνησή της, καθώς και ευχάριστη τη διαμονή σε αυτή.

Ακόμη το αστικό πράσινο αποτελεί και πνεύμονα δροσιάς το καλοκαίρι αφού έχει την ιδιότητα, μέσω της σκιάς, να μειώνει την θερμοκρασία τις ζεστές ημέρες του καλοκαιριού.

B. Μειονεκτήματα

Ένα μειονέκτημα του αστικού πρασίνου είναι ότι λόγω της μεγάλης περιμετρικής κάλυψης από την θάλασσα μεταφέρεται συχνά προς τα φυτά διαμέσου του αέρα νερό με την μορφή σταγονιδίων, το οποίο καλύπτει τα φύλλα με αλάτι. Παράλληλα στις ακρογιαλιές το νερό φθάνει συχνά στις ρίζες των δένδρων μέσω των κυμάτων, γεγονός που έχει ως αποτέλεσμα να μην μπορούν να επιζήσουν τα δένδρα τα οποία είναι ευαίσθητα σε τέτοιες συνθήκες. Επίσης, η συντήρηση του αστικού πρασίνου είναι δύσκολη λόγω της μεγάλης έκτασής του με αποτέλεσμα πολύ συχνά οι εργασίες οι οποίες απαιτείται να γίνουν, όπως είναι τα ραντίσματα, να μην είναι εφικτό να πραγματοποιηθούν λόγω έλλειψης χρόνου και εργατικού δυναμικού.

Ακόμη αυξάνεται και το κόστος για την συντήρηση του αστικού πρασίνου διότι τα λιπάσματα και τα φυτοφάρμακα δεν είναι και ιδιαίτερα φθηνά.

Έχει παρατηρηθεί επιπλέον πως το φθινόπωρο, κατά τη διάρκεια του οποίου τα φυλλοβόλα χάνουν το φύλλα τους, βουλώνουν συχνά τα φρεάτια και έτσι με τις πρώτες βροχές πλημμυρίζουν οι δρόμοι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ. ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΑ ΦΥΤΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ

Οι δραστηριότητες της πόλης της Χαλκίδας οι οποίες επηρεάζουν το αστικό πράσινο είναι το διοξείδιο του άνθρακα το οποίο προέρχεται από το εργοστάσιο τσιμέντων, και από τα καυσαέρια των αυτοκινήτων των κατοίκων της πόλης. Άλλος παράγων ο οποίος επηρεάζει αρνητικά το αστικό πράσινο είναι οι εκδρομείς ή οι κάτοικοι της περιοχής οι οποίοι πολλές φορές δεν σέβονται τα αλσύλλια, δεν είναι προσεκτικοί και συχνά παρατούν τα απορρίμματά τους.

Έχει παρατηρηθεί επιπλέον και το φαινόμενο πως συχνά, κατά κύριο λόγο έφηβοι, χαράζουν τα δένδρα για διάφορους λόγους με λόγια και με σχήματα με αποτέλεσμα να εκτίθενται τα δένδρα σε μολύνσεις.

Τέλος, είναι πιθανό, διάφορα συνεργεία διαφόρων υπηρεσιών (π.χ ΔΕΗ, ΟΤΕ) να προκαλέσουν κατά τη διαδικασία διενέργειας των επισκευών διάφορες ζημιές σε φυτά ή δένδρα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV. ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΑΣΤΙΚΟΥ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ ΚΑΙ ΣΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΣ

Μεγάλο όφελος από την παρουσία πρασίνου στην πόλη αποτελεί η μείωση της ηχορύπανσης. Η ηχορύπανση συνιστά μεγάλο πρόβλημα για τους κατοίκους των πόλεων και το πράσινο μπορεί να συμβάλει σημαντικά στην αντιμετώπισή του.

Επιπλέον το αστικό πράσινο με τις ρίζες του συγκρατεί το έδαφος και το χώμα με αποτέλεσμα αυτό να μην παρασύρεται από τις βροχές και τον αέρα.

Σημαντική είναι επίσης η λειτουργία των χώρων αστικού πρασίνου ως τόπων αναψυχής. Στη σημερινή κοινωνία στην οποία ο ελεύθερος χρόνος των κατοίκων των πόλεων είναι ελάχιστος και η ύπαιθρος δεν είναι πλέον προσιτή, οι χώροι πρασίνου είναι οι μόνοι προσιτοί χώροι οι οποίοι μπορεί να λειτουργήσουν ως χώροι για ξεκούραση, χαλάρωση, αλλά ακόμα και για παιχνίδι και για άθληση.

Επιπλέον οι χώροι αυτοί αποτελούν χώρους κοινωνικής συναναστροφής. Στους χώρους πρασίνου οι κάτοικοι μπορούν να έρθουν σε επαφή μεταξύ τους, να αναπτύξουν γνωριμίες ή φιλίες και να ανταλλάξουν απόψεις, αποκτώντας έτσι το συναίσθημα της κοινωνικής αποδοχής. Γενικότερα, στους χώρους πρασίνου νοιώθει κανείς περισσότερο ελεύθερος και ανεξάρτητος από ότι στον αυστηρό εργασιακό χώρο ή ακόμη και στο χώρο του σπιτιού του.

Δίνεται επίσης η δυνατότητα της επαφής του ανθρώπου με τη φύση. Τα χρώματα των φυτών, οι μυρωδιές τους και το κελάηδημα των πουλιών ηρεμούν τον άνθρωπο και τον βοηθούν να ξεπεράσει το άγχος της καθημερινότητας.

Τέλος δεν πρέπει να παραβλέπεται η αισθητική αξία του πρασίνου. Τα δένδρα και τα φυτά μετριάζουν το αυστηρό σχήμα, το χρώμα και την υφή των κτιρίων, ενώ ταυτόχρονα εισάγουν την ανθρώπινη κλίμακα και αναλογία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V. ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΑΣΤΙΚΟΥ ΠΡΑΣΙΝΟΥ

A. Φύτευση νέων φυτών

Φυτεύσεις νέων φυτών γίνονται κατά την ανοιξιάτικη περίοδο ή σε περίπτωση ανάπλασης διαφόρων χώρων. Συχνά όμως γίνονται και φυτεύσεις κατά τον Σεπτέμβριο για την αναπλήρωση φυτών τα οποία, λόγω διάφορων παραμέτρων, δεν κατάφεραν να επιβιώσουν το θερμό καλοκαίρι.

B. Αποψίλωση

Τους μήνες του καλοκαιριού ο κίνδυνος πυρκαγιάς είναι μεγάλος και η αρμόδια δημοτική υπηρεσία είναι υποχρεωμένη να επεμβαίνει με πολυμελή συνεργεία σε ασύλλια και σε χώρους οι οποίοι έχουν έντονη βλάστηση όπως σε παραλίες ή πάρκα προκειμένου να αποφευχθεί ο κίνδυνος πυρκαγιάς, αλλά και για να επιτευχθεί η απομάκρυνση σκουπιδιών που αποτελούν πηγές μόλυνσης και εστίες φωτιάς.

Οι συνολικές εκτάσεις στις οποίες ο Δήμος Χαλκιδέων παρεμβαίνει ετησίως για πυροπροστασία φαίνονται στο παρακάτω πίνακα 1.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1 : ΔΗΜΟΤΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΣΗΣ ΞΗΡΩΝ ΧΟΡΤΩΝ(ΠΥΡΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑ)

Α/Α	ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ	ΕΚΤΑΣΗ (στρέμματα)
1.	ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΘΝ ΟΔΟΥ ΑΡΤΑΚΗΣ ΨΑΧΝΩΝ - ΠΕΡΙΟΧΗ ΒΟΛΕΡΙ	8
2.	ΠΑΡΑΛΙΑΚΗ ΟΔΟΣ Ν. ΑΡΤΑΚΗΣ	2
3.	ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΘΝ. ΟΔΟΥ ΑΡΤΑΚΗΣ -ΣΤΕΝΗΣ	6
4.	ΛΟΦΟΣ ΔΥΟ ΠΥΡΓΩΝ - Δ.Κ. ΛΗΛΑΝΤΙΩΝ	45
5.	ΛΟΦΟΣ ΚΑΣΤΡΟΥ ΦΥΛΛΩΝ –Δ.Κ. ΛΗΛΑΝΤΙΟΥ	20
6.	ΔΗΜ. ΟΔΟΙ ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ - Ν. ΛΑΜΨΑΚΟΥ	16
7.	ΔΗΜ. ΧΩΡΟΙ ΑΠΟ ΟΙΚΕΙΑ ΓΑΛΑΝΗ ΩΣ ΠΑΙΔΙΚΗ ΧΑΡΑ – Δ.Κ. ΛΗΛΑΝΤΙΟΥ	5
8.	ΔΗΜ. ΟΔΟΣ ΑΠΟ ΔΡΟΣΙΑ ΠΡΟΣ ΠΑΡΑΛΙΑ ΑΓ. ΜΗΝΑ –Δ.Κ. ΑΝΘΗΔΩΝΑΣ	4
9.	ΔΗΜ. ΟΔΟΣ ΠΡΟΣ ΔΡΟΣΙΑ ΑΠΟ ΧΑΛΚΙΔΑ ΜΕΣΩ ΑΓ. ΜΗΝΑ	13
10.	ΔΗΜ. ΟΔΟΣ ΑΓ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ - ΑΓ. ΙΩΑΝΝΗΣ	4,5
11.	ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΣ ΔΡΟΜΟΣ ΑΠΟ ΒΑΛΟΠΟΥΛΑ ΩΣ ΠΑΝΑΓΙΤΣΑ	5
12.	ΔΗΜ. ΟΔΟΣ ΑΠΟ ΔΡΟΣΙΑ ΠΡΟΣ ΠΑΡΑΛΙΑ ΠΑΝΑΓΙΤΣΑΣ	25
13.	ΔΗΜ. ΟΔΟΣ ΑΠΟ ΛΟΥΚΙΣΙΑ ΠΡΟΣ ΔΡΟΣΙΑ	6

14.	ΑΓ. ΦΑΝΟΥΡΙΟΣ -ΛΟΥΚΙΣΙΑ	1,5
15.	ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΗ -ΛΟΥΚΙΣΙΑ	7
16.	ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ ΧΩΡΟΣ ΓΗΠΕΔΟΥ ΛΟΥΚΙΣΙΑ	3
17.	ΔΗΜ. ΟΔΟΣ ΑΠΟ ΛΟΥΚΙΣΙΑ ΠΡΟΣ ΠΑΡΑΛΙΑ	7
18.	ΔΗΜ. ΟΔΟΣ ΑΠΟ ΛΟΥΚΙΣΙΑ ΠΡΟΣ ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΟ ΔΕΥΑΧ	3,5
19.	ΛΟΦΟΣ ΚΟΙΜΗΤΗΡΙΟΥ- ΑΥΛΙΔΑ	40
20.	ΔΕΞΑΜΕΝΗ- ΑΥΛΙΔΑ	2,5
21.	ΓΥΜΝΑΣΙΟ - Ν. ΛΑΜΨΑΚΟΣ	6
22.	ΔΕΝΔΡΟΣΤΟΙΧΙΕΣ ΜΑΚΑΡΙΟΥ ΩΣ ΡΟΔΙΕΣ	15
23.	ΔΗΜ. ΟΔΟΣ ΠΡΟΣ ΔΡΟΣΙΑ ΑΠΟ ΚΟΜΒΟ ΟΝΤΑΘΙ ΩΣ ΑΓ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	6,5
24.	ΠΕΡ. ΟΔΟΣ ΑΠΟ ΠΑΡΚΟ ΛΑΟΥ ΩΣ ΥΨΗΛΗ ΓΕΦΥΡΑ	20
25.	ΟΜΙΛΟΣ ΑΛΙΕΩΝ - ΠΑΡΚΟ ΛΑΟΥ ΚΑΙ ΓΗΠΕΔΟΥ	19
26.	ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΟΠΑΝΑ Δ.Κ. ΛΗΛΑΝΤΙΟΥ	10
27.	ΠΕΡΙΟΧΗ ΓΙΟΡΤΗ ΟΥΖΟΥ Δ.Κ. ΛΗΛΑΝΤΙΟ	21
28.	ΠΡΩΗΝ ΧΥΤΑ ΛΟΥΚΙΣΙΩΝ	16
29.	ΠΡΩΗΝ ΧΥΤΑ ΔΡΟΣΙΑΣ	45
30.	ΔΗΜ. ΟΔΟΣ ΠΡΟΣ ΑΓ. ΓΕΩΡΓΙΟ - ΒΑΣΙΛΙΚΟ	11
31.	ΔΗΜ. ΟΔΟΣ ΠΡΟΣ ΑΓ. ΚΩΝ/ΝΟ	7,5
32.	ΔΗΜ. ΟΔΟΙ ΡΗΓΑ ΦΕΡΑΙΟΥ, ΚΥΠΡΟΥ ΚΛΠ . - ΒΑΣΙΛΙΚΟ	12
33.	ΑΛΣΥΛΛΙΟ ΟΣΕ ΑΥΛΙΔΑ	3
34.	ΑΛΣΥΛΛΙΟ ΚΑΛΟΧΩΡΙ - ΠΛΑΤΕΙΑ ΚΩΤΗ	4
35.	ΛΟΦΟΣ ΠΑΡΑΛΙΑ ΑΥΛΙΔΑΣ	39
36.	ΑΓ. ΑΝΝΑ - ΔΡΟΣΙΑ	1
37.	ΔΗΜ. ΟΔΟΙ ΑΠΟ ΔΡΟΣΙΑ ΠΡΟΣ ΑΛΥΚΕΣ	17
38.	ΠΕΡΙΟΧΗ 5Χ5 – Ν. ΑΡΤΑΚΗ	23
39.	ΑΛΣΥΛΛΙΟ ΕΘΝ. ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ – Ν. ΑΡΤΑΚΗ	13
40.	ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΣ ΔΡΟΜΟΣ ΑΠΟ ΒΑΛΟΠΟΥΛΑ ΩΣ ΠΑΝΑΓΙΤΣΑ	23,5
41.	ΔΗΜ. ΟΔΟΙ ΑΠΟ ΔΡΟΣΙΑ ΠΡΟΣ ΜΠΟΥΡΝΩΝΤΑ	14,5
42.	ΑΛΣΥΛΛΙΟ ΒΑΘΡΟΒΟΥΝΙ- Ν. ΛΑΜΨΑΚΟΣ	9

43.	ΠΑΡΑΛΙΑΚΗ ΟΔΟΣ Ν. ΑΡΤΑΚΗΣ ΩΣ ΖΕΦΥΡΟ	17
44.	ΑΛΣΥΛΛΙΟ ΦΑΝΕΡΩΜΕΝΗΣ - Ν. ΑΡΤΑΚΗ	31
45.	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΧΩΡΟΣ ΓΗΠΕΔΟΥ Ν. ΑΡΤΑΚΗΣ	4
46.	ΛΟΦΟΣ ΠΡ. ΗΛΙΑ - ΑΥΛΙΔΑ	31
47.	ΚΟΙΜΗΤΗΡΙΟ ΒΑΤΩΝΤΑ	19
48.	ΛΟΦΟΣ ΔΥΟ ΠΥΡΓΩΝ - Δ.Κ. ΛΗΛΑΝΤΙΟΥ	7
49.	ΟΔΟΙ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΚΟΙΜΗΤΗΡΙΟΥ ΠΑΝΑΓΙΤΣΑΣ - ΔΡΟΣΙΑ	3
50.	ΔΗΜ. ΟΔΟΣ ΑΠΟ ΔΡΟΣΙΑ ΠΡΟΣ ΠΑΡΑΛΙΑ ΠΑΝΑΓΙΤΣΑΣ	3
51.	ΑΛΣΥΛΛΙΟ ΚΑΝΗΘΟΥ	229
52.	ΠΕΡΙΦΕΡΙΑΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΓΗΠΕΔΟΥ ΜΟΥΣΤΑΚΑ-ΤΖΙΩΤΗ	104,25
53.	ΑΛΣΥΛΛΙΑ ΑΓ.ΜΑΡΙΝΑΣ	5,7
54.	ΑΛΣΥΛΛΙΟ ΑΓ.ΙΩΑΝΝΗ	19
55.	Ν.ΚΟΙΜΗΤΗΡΙΟ	31
56.	ΠΕΡΙΟΧΗ ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΟΥ	10
57.	ΛΕΩΦ.ΜΑΚΑΡΙΟΥ-ΡΟΔΙΕΣ	15
58.	ΟΜΙΛΟΣ ΑΛΙΕΩΝ ΨΑΡΑΔΩΝ ΒΟΥΡΚΟΥ-ΟΔΟΣ ΕΥΒΟΙΑΣ	2,5
59.	ΠΛΑΚΑ-ΑΓ.ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	138
60.	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΣ- ΥΨΗΛΗ ΓΕΦΥΡΑ-ΠΑΡΚΟ ΛΑΟΥ	20
61.	ΠΑΡΚΟ ΛΑΟΥ	66,5
62.	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΧΩΡΟΣ ΚΟΛΥΜΒΗΤΗΡΙΟΥ	7,7
63.	ΤΕΝΝΙΣ	22,4
64.	ΣΥΚΙΕΣ	8,1
65.	ΠΑΡΑΛΙΑ ΑΝΘΕΩΝ	3
66.	ΜΠΑΔΑ-ΛΑΓΚΑΔΙΩΤΙΣΣΑ	8
67.	ΠΑΡΚΟ - ΤΕΛ	8
68.	ΔΡΟΜΟΙ ΥΨΗΛΗΣ ΓΕΦΥΡΑΣ	15
69.	ΦΑΡΟΣ	19
70.	ΑΓ.ΣΤΕΦΑΝΟΣ	28,68

71.	ΑΛΣΥΛΛΙΟ ΑΓ.ΣΠΥΡΙΔΩΝΑ	11
72.	ΜΠΑΤΑΡΙΑΣ	29
73.	ΝΕΚΡΗ ΖΩΝΗ	234,72
	ΣΥΝΟΛΟ	1035,55

Γ. Άρδευση

Η άρδευση γίνεται με αυτόματο σύστημα άρδευσης στους χώρους πρασίνου. Το σύστημα αυτό παρέχει εντονότερη ροή νερού κατά την διάρκεια του καλοκαιριού και κυρίως τις πολύ πρωινές ώρες ή αργά την νύκτα. Επίσης σε πολλούς χώρους πρασίνου, όπως τα αλσύλλια, η άρδευση πραγματοποιείται μόνο στην περίπτωση κατά την οποία θα φυτευθούν νέα δένδρα και για λίγο σχετικό διάστημα.

Δ. Λίπανση

Η λίπανση γίνεται κυρίως κατά την φύτευση των ποωδών φυτών (βασική λίπανση). Η έλλειψη εργατικού δυναμικού και το κόστος των λιπασμάτων σε σχέση με τον οικονομικό προϋπολογισμό, τον οποίο διαθέτει ο Δήμος για τις τόσες εκτάσεις δημιουργεί δυστυχώς μια κατάσταση απαγορευτική για την περαιτέρω λίπανση των φυτών.

Ε. Κλάδευμα

Υπάρχουν δυο τύποι κλαδέυματος. Το ένα είναι το κλάδευμα διαμόρφωσης και το άλλο το κλάδευμα ανανέωσης. Για ορισμένες εργασίες κλαδέυματος ωστόσο απαιτείται τόσο εξειδικευμένο προσωπικό όσο και κατάλληλα μέσα και εργαλεία τα οποία δεν διαθέτει ο Δήμος.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η συντήρηση της κόμης των υψηλών δένδρων (κλάδευμα δένδρων ύψους άνω των 4 μέτρων). Οι εργασίες κλάδευσης υψηλών και επικινδύνων δένδρων πραγματοποιούνται για την πρόληψη της πτώσης των δένδρων και της θραύσης των κλάδων τους από έντονα καιρικά φαινόμενα με σκοπό την προστασία των πολιτών. Τα κλαδέυματα αυτά απαιτούν για την υλοποίησή τους γερανοφόρο όχημα με καλάθι για εργασία σε μεγάλο ύψος, καθώς και προσωπικό κατάλληλα καταρτισμένο (Αναρριχητές).

ΠΙΝΑΚΑΣ 2 : ΔΗΜΟΤΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ ΓΙΑ ΚΛΑΔΕΥΜΑ ΔΕΝΔΡΩΝ

ΜΕ ΓΕΡΑΝΟΦΟΡΟ ΟΧΗΜΑ

A/A	ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ	ΤΕΜΑΧΙΑ
1.	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΧΑΛΚΙΔΑΣ	108
2.	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Ν ΑΡΤΑΚΗΣ	12
3.	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΗΛΑΝΤΙΩΝ	8
4.	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΥΛΙΔΑΣ	25
5.	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΝΘΗΔΩΝΑΣ	2
	ΣΥΝΟΛΟ	155

ΣΤ. Κοπή δένδρων ή θάμνων

Κατά κύριο λόγο δεν γίνονται κοπές θάμνων και δένδρων παρά μόνο σε περίπτωση επικινδυνότητας για πρόκληση ατυχήματος. Οι παράγοντες οι οποίοι θα οδηγήσουν στην κοπή ενός δένδρου είναι κυρίως ο αέρας και γενικά τα καιρικά φαινόμενα τα οποία πολύ σπάνια και μόνο κατά την χειμερινή περίοδο αναπτύσσονται έντονα. Αυτά τα φαινόμενα μπορεί να σπάσουν κάποιο κλαδί ή ένα μεγάλο μέρος του δένδρου ή να προκαλέσουν στο δένδρο κάποια επικίνδυνη κλίση.

Ζ. Φυτοπροστασία

Κάθε φθινόπωρο είναι απαραίτητος ο ψεκασμός των πεύκων για την καταπολέμηση της πυτιοκάμπης η οποία σχηματίζει κουκούλια και τρώει την βλάστηση προκαλώντας ζημιές στα πεύκα, αλλά και έντονες αλλεργίες στους κατοίκους της περιοχής. Για αυτό το λόγο θεωρείται απαραίτητος ο ψεκασμός όπου υπάρχει πεύκο (στα αλσύλλια, αλλά και σε μεμονωμένα σημεία) μέσω της χρήσης ειδικού ψεκαστικού - διαβρεκτικού μηχανήματος υψηλής πίεσης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΔΗΜΟΤΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ ΨΕΚΑΣΜΟΥ ΠΥΤΙΟΚΑΜΠΗΣ

A/A	ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ	ΤΕΜΑΧΙΑ
1.	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΧΑΛΚΙΔΑΣ	4.600
2.	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Ν ΑΡΤΑΚΗΣ	3.800
3.	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΗΛΑΝΤΙΩΝ	3.557
4.	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΥΛΙΔΑΣ	7.411
5.	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΝΘΗΔΩΝΑΣ	635
	ΣΥΝΟΛΟ	20.003

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI. ΜΟΡΦΕΣ ΑΣΤΙΚΟΥ ΠΡΑΣΙΝΟΥ

Α. Αλσύλλια

Τα κυριότερα αλσύλλια του Δήμου Χαλκιδέων είναι τα εξής:

1. Αλσύλλιο Καναπίτσας

Εικ. 1
Άποψη του αλσυλλίου της Καναπίτσας

Εικ. 2
Άποψη του αλσυλλίου της Καναπίτσας

Εικ. 3

Άποψη του αλσουλίου της Καναπίτσας με τον Ιερό Ναό Αγίου Νικολάου

2. Αλσύλλιο Κανήθου

Εικ. 4

Άποψη του αλσουλίου της Κανήθου

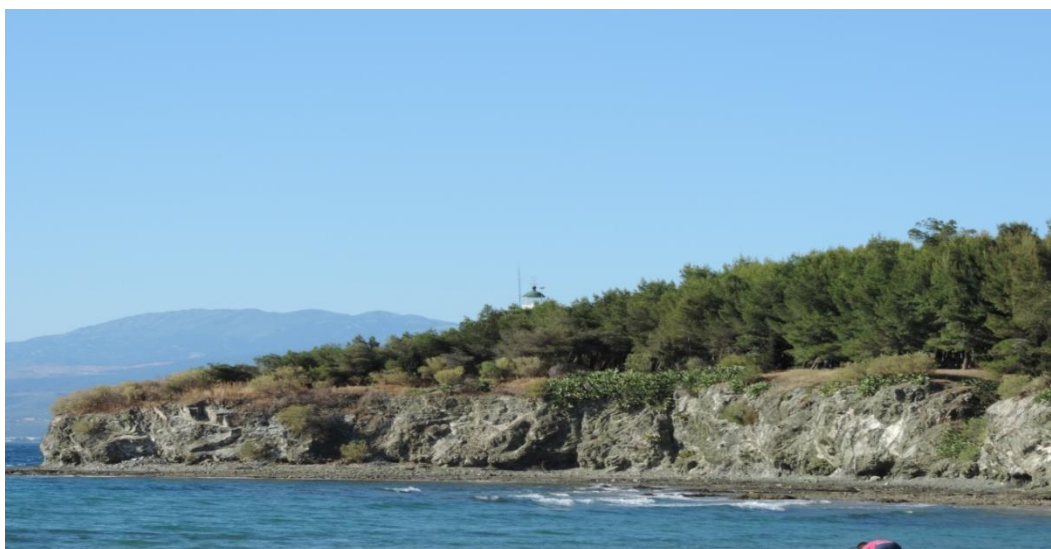

Εικ. 5
Άποψη του αλσουλίου της Κανήθου

3. Αλσύλλιο Φάρου

Εικ. 6
Άποψη του αλσουλίου του Φάρου

Εικ. 6
Άποψη του αλσουλίου του Φάρου

Εικ. 8
Άποψη του αλσουλίου του Φάρου

Β. Πάρκα

Τα κυριότερα πάρκα του Δήμου Χαλκιδέων είναι τα εξής:

1. Πάρκο Λαού

Το πάρκο του λαού αποτελεί μια μεγάλη έκταση αστικού πρασίνου μέσα στην πόλη της Χαλκίδας. Στο χώρο αυτού του πάρκου διοργανώνεται κάθε καλοκαίρι για μια εβδομάδα το παζάρι για την εορτή της πολιούχου της Χαλκίδας Αγίας Παρασκευής.

Εικ. 9

**Άποψη του πάρκου του Λαού
(Φωτογραφία: Ι. Ποστέκογλου)**

Εικ. 10
Άποψη του πάρκου του Λαού
(Φωτογραφία: Ι. Ποστέκογλου)

Εικ. 11
Άποψη του πάρκου του Λαού
(Φωτογραφία: Ι. Ποστέκογλου)

Εικ. 12
Άποψη του πάρκου του Λαού
(Φωτογραφία: Ι. Ποστέκογλου)

2. Πάρκο των Συκεών

Εικ. 13
Άποψη του πάρκου των Συκεών
(Φωτογραφία: Ι. Ποστέκογλου)

Γ. Πλατείες

Οι κυριότερες πλατείες του Δήμου Χαλκιδέων είναι οι εξής:

1. Πλατεία Αγίου Νικολάου

Η πλατεία Αγίου Νικολάου αποτελεί μια από τις πιο γνωστές πλατείες της Χαλκίδας. Στην πλατεία ευρίσκεται το γνωστό μνημείο της Εθνικής αντίστασης και ένα εντυπωσιακό σιντριβάνι.

Εικ. 14

**Άποψη της πλατείας του Αγίου Νικολάου
(Φωτογραφία: Ι. Ποστέκογλου)**

Εικ. 15
Άποψη της πλατείας του Αγίου Νικολάου
(Φωτογραφία: Ι. Ποστέκογλου)

Εικ. 16
Άποψη της πλατείας του Αγίου Νικολάου
(Φωτογραφία: Ι. Ποστέκογλου)

2. Πλατεία Αγοράς

Κατά τις εργασίες ανάπλασης της πλατείας αγοράς ανακαλύφθηκε το παλαιό νεκροταφείο της πόλης. Αναμένεται να ξεκινήσουν εργασίες για την μετατροπή αυτού του χώρου σε δημοτικό πάρκο.

Εικ. 17

**Άποψη της πλατείας Αγοράς
(Φωτογραφία: Ι. Ποστέκογλου)**

Εικ. 18
Άποψη της πλατείας Αγοράς
(Φωτογραφία: Ι. Ποστέκογλου)

3. Πλατεία Πελοποννησίων

Η πλατεία αυτή ονομάστηκε έτσι διότι πολλοί κάτοικοι της γύρω περιοχής είχαν καταγωγή από την Πελοπόννησο. Για αυτό το λόγο άλλωστε ευρίσκεται εκεί και το άγαλμα του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη.

Εικ. 19
Άποψη της πλατείας Πελοποννησίων
(Φωτογραφία: Ι. Ποστέκογλου)

Εικ. 20
Άποψη της πλατείας Πελοποννησίων
(Φωτογραφία: Ι. Ποστέκογλου)

Δ. Παιδικές χαρές

Οι παιδικές χαρές στην περιοχή του Δήμου είναι άρτια συνδυασμένες με τις πλατείες και με τα αλσύλλια. Οι κυριότερες παιδικές χαρές του Δήμου Χαλκιδέων είναι οι εξής:

1. Παιδική χαρά στην περιοχή του Βάτοντα

Εικ. 21

**Άποψη της παιδικής χαράς στην περιοχή του Βάτοντα
(Φωτογραφία: Ι. Ποστέκογλου)**

2. Παιδική χαρά στην περιοχή του Βούρκου

Εικ. 22

**Άποψη της παιδικής χαράς στην περιοχή του Βούρκου
(Φωτογραφία: Ι. Ποστέκογλου)**

3. Παιδική χαρά στην περιοχή του Δέλτα

Εικ. 23

**Άποψη της παιδικής χαράς στην περιοχή του Δέλτα
(Φωτογραφία: Ι. Ποστέκογλου)**

Εικ. 24

**Άποψη της παιδικής χαράς στην περιοχή του Δέλτα
(Φωτογραφία: Ι. Ποστέκογλου)**

Ε. Νησίδες

Οι κυριότερες νησίδες στο αστικό πράσινο του Δήμου Χαλκιδέων είναι οι εξής:

1. Νησίδες των Δικαστηρίων

Εικ. 25

**Νησίδες στην περιοχή των Δικαστηρίων
(Φωτογραφία: Ι. Ποστέκογλου)**

2. Νησίδες στην οδό Ελευθερίου Βενιζέλου

Εικ. 26

**Νησίδες στην οδό Ελευθερίου Βενιζέλου
(Φωτογραφία: Ι. Ποστέκογλου)**

ΣΤ. Δενδροστοιχίες

Οι κυριότερες δενδροστοιχίες στο αστικό πράσινο του Δήμου Χαλκιδέων είναι οι εξής:

1. Δενδροστοιχία στη περιοχή των ΚΑΠΗ

Εικ. 27

**Δενδροστοιχία στη περιοχή των ΚΑΠΗ
(Φωτογραφία: Ι. Ποστέκογλου)**

2. Δενδροστοιχία στο Κρηπίδωμα

Εικ. 28

**Δενδροστοιχία στο Κρηπίδωμα
(Φωτογραφία: Ι. Ποστέκογλου)**

3. Δενδροστοιχία επί της οδού Χαϊνά

Εικ. 29
Δενδροστοιχία επί της οδού Χαϊνά
(Φωτογραφία: Ι. Ποστέκογλου)

Z.Παρτέρια

Τα κυριότερα παρτέρια του Δήμου Χαλκιδέων είναι τα εξής:

1. Παρτέρι πλησίον του υποκαταστήματος της Εθνικής Τραπέζης

Εικ. 30

**Παρτέρι πλησίον της Εθνικής Τραπέζης
(Φωτογραφία: Ι. Ποστέκογλου)**

2. Παρτέρι στο Κουρέντι

Εικ. 31

**Παρτέρι στο Κουρέντι
(Φωτογραφία: Ι. Ποστέκογλου)**

Εικ. 32
Παρτέρι στο Κουρέντι
(Φωτογραφία: Ι. Ποστέκογλου)

3. Παρτέρι επί της οδού Μιαούλη

Εικ. 33
Παρτέρι επί της οδού Μιαούλη
(Φωτογραφία: Ι. Ποστέκογλου)

4. Παρτέρια επί της οδού Ελευθερίου Βενιζέλου

Εικ. 34

**Παρτέρια επί της οδού Ελευθερίου Βενιζέλου
(Φωτογραφία: Ι. Ποστέκογλου)**

5. Παρτέρια των Δικαστηρίων

Εικ. 35

**Παρτέρια των Δικαστηρίων
(Φωτογραφία: Ι. Ποστέκογλου)**

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ VII. ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΚΥΡΙΟΤΕΡΩΝ ΚΑΛΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΦΥΤΩΝ
ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΣΤΙΚΟ ΠΡΑΣΙΝΟ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ
ΧΑΛΚΙΔΕΩΝ**

A. Καλλωπιστικά Δένδρα

Τα κυριότερα καλλωπιστικά δένδρα τα οποία υπάρχουν στο Δήμο Χαλκιδέων είναι τα εξής:

i. Αειθαλή καλλωπιστικά δένδρα

1. Ακακία
2. Αριά
3. Αροκάρια
4. Βραχυχίτων ο σφενδαμόφυλλος
5. Ελιά
6. Ευκάλυπτος
7. Κέδρος
8. Κουκουναριά
9. Κυπαρίσσι γλαυκό
10. Κυπαρίσσι ορθόκλαδο
11. Λεμονιά
12. Μαγνόλια
13. Μελία
14. Νεραντζιά
15. Πεύκο
16. Φοίνικας κανάριος
17. Χαρουπιά

ii. Φυλλοβόλλα καλλωπιστικά δένδρα

1. Ακακία Κωνσταντινουπόλεως
2. Αλμυρίκι
3. Ιτιά κλαίουσα
4. Καλλωπιστική δαμασκηλιά
5. Κατάλη
6. Κερλετόρια
7. Κουτσουπιά
8. Λεύκη αργυρόφυλλη
9. Λεύκη ορθοκλάδα
10. Μουριά
11. Πλάτανος
12. Σοφόρα
13. Σφένδαμος

B. Καλλωπιστικοί Θάμνοι

Οι κυριότεροι καλλωπιστικοί θάμνοι που υπάρχουν στο Δήμο Χαλκιδέων είναι οι εξής:

i. Αειθαλείς καλλωπιστικοί θάμνοι

1. Αγγελική
2. Βιβούρνο
3. Γιούκα
4. Γιουνίπερος
5. Δάφνη Απολλώνιος
6. Δενδρολίβανο έρπον
7. Ευώνυμο
8. Καλλιστήμονας
9. Κουμαριά
10. Κυδωνίαστρο ορθόκλαδο
11. Κυδωνίαστρο πλαγιόκλαδο
12. Λαντάνα
13. Πικροδάφνη
14. Πυράκανθος
15. Πυξάρι
16. Σχίνος
17. Φωτίνια

ii. Φυλλοβόλοι καλλωπιστικοί θάμνοι

1. Βερβερίδα
2. Ελαίαγνος
3. Λαγκεστρέμα
4. Τριανταφυλλιά

Γ. Αναρριχώμενα καλλωπιστικά φυτά

Τα κυριότερα αναρριχώμενα καλλωπιστικά φυτά τα οποία χρησιμοποιούνται στον Δήμο Χαλκιδέων είναι τα εξής:

i. Αειθαλή αναρριχώμενα καλλωπιστικά φυτά

1. Κισσός

ii. Φυλλοβόλα αναρριχώμενα καλλωπιστικά φυτά

1. Αγιόκλημα
2. Αμπέλοψη πεντάφυλλη
3. Βουκαμβίλλια
4. Γιασεμί
5. Μπιγκόνια μεγανθής

Δ. Ποώδη καλλωπιστικά φυτά

Τα κυριότερα ποώδη καλλωπιστικά φυτά τα οποία χρησιμοποιούνται στον Δήμο Χαλκιδέων είναι τα εξής:

i. Ετήσια ποώδη καλλωπιστικά φυτά

1. Άλυσσο
2. Βερβένα
3. Βιολέτες
4. Καλλωπιστικό λάχανο
5. Κατηφές
6. Κυκλάμινο
7. Πανσές
8. Πετούνια
9. Σερφίνια

ii. Πολυετή ποώδη καλλωπιστικά φυτά

1. Βουκαμβίλλια νάνα
2. Γκάουρα
3. Διμορφοθήκη
4. Λεβαντίνη
5. Μιμόζα
6. Χρυσάνθεμο

Τέλος όσον αφορά του γλοοστάπητες χρησιμοποιείται από το Δήμο Χαλκιδέων ως ψυχρόφιλο είδος η Φέστουκα και ως θερμόφιλοείδος το Κικούγιου.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΚΑΛΛΩΠΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΣΤΟΝ ΔΗΜΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι - ΚΑΛΛΩΠΙΣΤΙΚΑ ΔΕΝΤΡΑ

Α) Δειθαλή καλλωπιστικά δένδρα

1. Ελαία

Olea europaea

Οικογένεια: Oleaceae

Κοινό όνομα: Ελιά

Καταγωγή: Η ελιά είναι γνωστή από τους αρχαιότετους χρόνους, και πιθανότατα κατάγεται από το χώρο της ανατολικής Μεσογείου. Σύμφωνα με την αρχαία ελληνική παράδοση, πατρίδα της ελιάς είναι η Αθήνα και η πρώτη ελιά φυτεύτηκε από την Αθηνά στην Ακρόπολη. Οι Έλληνες ήταν ο πρώτος λαός ο οποίος καλλιέργησε την ελιά στον ευρωπαϊκό μεσογειακό χώρο. Την μετέφεραν είτε Έλληνες άποικοι είτε Φοίνικες έμποροι. Όπως αναφέρει ο Πλίνιος, κατά το 580 π.Χ, ούτε το Λάτιο ούτε η Ισπανία ούτε η Τύνιδα γνώριζαν την ελιά και την καλλιέργειά της.

Εικ. 36

**Ελιά στο πάρκο Βούρκου
(Φωτογραφία: Ι. Ποστέκογλου)**

Βοτανική περιγραφή: Είναι δένδρο αειθαλές, μετρίου ρυθμού ανάπτυξης, με σφαιρική μορφή κόμης και φθάνει το ύψος των 10-10μέτρων ανάλογα με την

ποικιλία. Έχει φύλλα αντίθετα, λογχοειδή, δερματώδη, σκουροπράσινα στην άνω επιφάνεια και αργυρόχρωα στην κάτω. Ο κορμός είναι λείος και σταχτοπράσινος, μέχρι την ηλικία των 20 ετών και αργότερα γίνεται ρυτιδωμένος, καφέ χρωματισμού.

Τα άνθη της είναι πολύ μικρά λευκωπά, μονοπέταλλα και σχηματίζουν βοτρυώδεις ταξιανθίες και εμφανίζονται προς το τέλος Μαΐου.

Ο καρπός της ελιάς είναι ωοειδής δρύπη. Το περικάρπιο είναι πράσινο και σκληρό στην αρχή, που γίνεται μαύρο και μαλακό όταν ωριμάσει, με μέγεθος και σχήμα που διαφέρει ανάλογα με την ποικιλία.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Η ελιά δεν είναι απαιτητικό δένδρο σε ότι αφορά το έδαφος, μπορεί να αναπτυχθεί και σε σχετικά ξηρά και φτωχά χαλικώδη και ασβεστώδη εδάφη. Καλύτερα όμως αναπτύσσεται και αποδίδει σε βαθιά αμμοπηλώδη εδάφη τα οποία διαθέτουν καλή υγρασία και αποστραγγίζουν καλά.

Η ελιά είναι από τα λίγα αειθαλή καρποφόρα που χρειάζονται την επίδραση του ψύχους για να ανθίσουν. Οι οφθαλμοί, που σχηματίζονται το καλοκαίρι, έχουν ανάγκη από χαμηλές θερμοκρασίες το φθινόπωρο και το χειμώνα για να διαφοροποιηθούν σε ταξιανθίες. Είναι φωτόφιλο είδος, μικρής απαιτήσης σε νερό και ανθεκτικό σε θερμοκρασία από -10/-20°C καθώς επίσης και στην ατμοσφαιρική ρύπανση.

Καλλιέργεια

α. Άρδευση: Η ελιά είναι ανθεκτική στην έλλειψη υγρασίας, παρουσιάζει όμως μειωμένες αποδόσεις. Η έλλειψη εδαφικής υγρασίας κατά την περίοδο από τον σχηματισμό των ταξιανθιών ως την καρπόδεση είναι ο σπουδαιότερος παράγοντας ακαρπίας.

Πολλαπλασιασμός: Η ελιά πολλαπλασιάζεται τόσο με αγενή πολλαπλασιασμό, με μοσχεύματα και παραφυάδες, όσο και με εγγενή πολλαπλασιασμό, με σπόρο.

Εχθροί και ασθένειες

α. Εχθροί

i) Δάκος της ελιάς: Είναι έντομο το οποίο προσβάλλει τον καρπό και προκαλεί κηλιδώσεις στην επιφάνειά του. Η καταπολέμηση του στηρίζεται στην χρήση διαφόρων εντομοκτόνων, τα οποία χρησιμοποιούνται είτε προληπτικά (θανάτωση ενήλικων εντόμων πριν αποθέσουν τα αυγά τους στον ελαιόκαρπο), είτε θεραπευτικά (θανάτωση προνυμφών που ήδη βρίσκονται μέσα στη σάρκα..

ii) Πυρηνοτρήτης της ελιάς: Είναι έντομο το οποίο προσβάλλει τους καρπούς οι οποίοι τελικά πέφτουν από το δένδρο. Για αποτελεσματική αντιμετώπιση συνιστώνται ψεκασμοί των ελαιόδεντρων με διάφορα εντομοκτόνα.

iii) Ζευζέρα: Είναι έντομο, οι προνύμφες του οποίου οι προνύμφες δημιουργούν στοές στους κλάδους και τον κορμό του δένδρου, με αποτέλεσμα το σπάσιμο των κλάδων και την ξήρανση του δένδρου. Η καταπολέμηση είναι δύσκολη επειδή οι προνύμφες είναι καλυμμένες στις στοές τους.

iv) Βαμβακάδα της ελιάς: Αναπτύσσεται στις ανθοταξίες της ελιάς την άνοιξη και οφείλεται στη συσσώρευση της λευκής κηρώδους ουσίας που εκκρίνει η άπτερη προνύμφη του εντόμου, η οποία απομυζά χυμούς από τα φύλλα και τα άνθη, προκαλώντας ανθόρροια. Για την καταπολέμησή της συνίσταται ψεκασμός των ελαιόδεντρων με οργανοφωσφορικά εντομοκτόνα στην αρχή της άνθισης.

v) Θρίπας της ελιάς: Είναι έντομο και έχει τρεις γενιές το χρόνο, η πρώτη γενιά προσβάλλει τα άνθη και τα μάτια, η δεύτερη τα φύλλα και τους νεαρούς καρπούς και η τρίτη τα φύλλα και τους ανεπτυγμένους καρπούς. Για την καταπολέμηση του συνιστώνται ψεκασμοί με ισχυρά εντομοκτόνα, οργανοφωσφορικά ή καρβαμιδικά.

β. Ασθένειες

i. Κυκλοκόνιο: Η ασθένεια προκαλεί μεγάλη εξασθένηση των δένδρων λόγω της μεγάλης φυλλόπτωσης και μείωση της παραγωγής μέχρι ακαρπίας. Προσβάλλει τα φύλλα, τους μίσχους των φύλλων και τους ποδίσκους των ταξιανθιών. Χαρακτηριστικό σύμπτωμα της ασθένειας είναι οι κηλίδες στα φύλλα με διάμετρο 2-12mm. Η αντιμετώπιση βασίζεται στην εκτέλεση προληπτικών ψεκασμών κυρίως με χαλκούχα.

ii. Γλοιοσπώριο: Προσβάλλει κυρίως τους καρπούς κοντά στην ωρίμανση ή ώριμους. Η προσβολή αρχίζει κυρίως από την κορυφή του καρπού ή το σημείο πρόσφυσής του με τον ποδίσκο. Στην αρχή εμφανίζεται κηλίδα καστανοϊώδης η οποία εξαπλώνεται και καταλαμβάνει το μεγαλύτερο μέρος του καρπού. Το προσβεβλημένο μέρος του καρπού βυθίζεται ρυτιδώνεται και σε λίγες ημέρες εμφανίζονται οι καρποφορίες του μύκητα σαν μαύρα στίγματα, σε ομόκεντρους

κύκλους. Για την καταπολέμησή του συνιστώνται προληπτικοί ψεκασμοί με χαλκούχα.

iii. Καρκίνωση ή φυματίωση της ελιάς: Το χαρακτηριστικό σύμπτωμα είναι ο σχηματισμός εξογκωμάτων στους κλαδίσκους, μεγάλους κλάδους, στον κορμό, στις ρίζες και σπανιότερα στα φύλλα. Η μόλυνση γίνεται κυρίως μέσω των τραυμάτων που δημιουργούνται από παγετό, χαλάζι και το ράβδισμα που συνηθίζεται κατά τη συγκομιδή. Η αντιμετώπιση γίνεται με ψεκασμό με χαλκούχα φάρμακα αμέσως μετά τη δημιουργία τραυμάτων.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται κυρίως στο φύλλωμα της ελιάς.

Χρήσεις

α. Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Μπορεί να χρησιμοποιηθεί σαν μεμονωμένο φυτό ή σε ομάδες αμιγείς ή σε συνδυασμό με άλλα δένδρα και θάμνους.

β. Άλλες χρήσεις: Η ελιά χρησιμοποιείται για παραγωγή ελαιολάδου, για την παραγωγή βρώσιμης ελιάς, για την παραγωγή βιομάζας και για καύσιμη ύλη.

2. Ευκάλυπτος

Eucalyptus globulus

Οικογένεια: Myrtaceae

Καταγωγή: Ο ευκάλυπτος είναι ιθαγενές φυτό το οποίο εισήχθη στην Ευρώπη στις αρχές του 19ου αιώνα.

Εικ. 37

**Ευκάλυπτος (*Eucalyptus globulus*) δεντροστοιχία στην περιοχή Κουρέντι
(Φωτογραφία: Ι. Ποστέκογλου)**

Βοτανική περιγραφή: Είναι αειθαλές δένδρο με ξηρό φλοιό ο οποίος μαδά βγάζοντας μακριές ταινίες αφήνοντας τον κορμό λείο και το χρώμα του σταχτίλευκο. Ο ευκάλυπτος ο σφαιρικός (*Eucalyptus globulus*) είναι ένα είδος ευκαλύπτου που φθάνει σε ύψος τα 80 μέτρα και σε πλάτος κόμης τα 15 μέτρα. Τα φύλλα του είναι γλαυκόχρωμα και επιμήκη.

Τα άνθη του είναι λευκά με πολυάριθμους εντυπωσιακούς στήμονες και όταν γονιμοποιηθούν γίνονται γκριζες κάψες με 3 έως 6 εγκοπές.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Ο ευκάλυπτος ο σφαιρικός (*Eucalyptus globulus*) είναι φυτό πολύ γρήγορης ανάπτυξης και απαιτεί γόνιμο έδαφος.

Κατατάσσεται στα φυτά μακράς φωτοπερίόδου. Είναι ευαίσθητο στο ψύχος και στους δυνατούς ανέμους και παρουσιάζει μέτριες απαιτήσεις σε νερό.

Πολλαπλασιασμός: Ο πολλαπλασιασμός του ευκάλυπτου γίνεται μόνο με σπόρους.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται κυρίως στο φύλλωμα του φυτού και τα αρωματικά του άνθη.

Χρήσεις

α. Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Χρησιμοποιείται κυρίως σαν φυτό δενδροστοιχιών αλλά μπορεί να χρησιμοποιηθεί σαν μεμονωμένα ή σε συνδυασμό με άλλα δένδρα και θάμνους.

β. Χρήση στην ανθοκομία: Ορισμένα είδη χρησιμοποιούνται από τα ανθοπωλεία για το φύλλωμά τους στις ανθοσυνθέσεις.

γ. Άλλες χρήσεις: Ο ευκάλυπτος ο σφαιρικός χρησιμοποιείται σε κήπους αφού εκτός της σκιάς και της δροσιάς την οποία παρέχει, έχει τη δυνατότητα να απομακρύνει και τα κουνούπια.

Επίσης από τα φύλλα του εξάγεται ένα αιθέριο έλαιο, το ευκαλυπτέλαιο το οποίο έχει φαρμακευτικές χρήσεις ως αντισηπτικό για τους πνεύμονες και έχει αντιπυρετική δράση. Το αιθέριο έλαιο του φυτού χρησιμοποιείται στην αρωματοποιία και στη σαπωνοποιία.

Τέλος το ξύλο του μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε βαριές και ελαφριές κατασκευές όπως για παράδειγμα στην ναυπηγική.

3. Κυπάρισσος η αιθαλής

Cupressus sempervirens

Οικογένεια: Cupressaceae

Κοινό όνομα: Κυπαρίσσι

Καταγωγή: Ευρίσκεται ως αυτοφυές φυτό στις περιοχές της Μικράς Ασίας, του Ιράν και της Ελλάδας, καλλιεργείται δε και ως καλλωπιστικό σε όλη τη Νότια Ευρώπη.

Εικ. 38

**Κυπαρίσσι στο άλσος του Φάρου
(Φωτογραφία: Ι. Ποστέκογλου)**

Βοτανική περιγραφή: Είναι γυμνόσπερμο κωνοφόρο αειθαλές φυτό. Ανήκει στην οικογένεια των Κυπαρισσοειδών με 18 είδη τα οποία ευρίσκονται στις περιοχές της Βορείου Αμερικής, στις χώρες της Μεσογείου και στη Δυτική Ασία. Τα περισσότερα είδη είναι δένδρα που φτάνουν σε ύψος τα 30 μέτρα και έχουν σχήμα οβελίσκου. Λίγα είναι τα θαμνώδη είδη τα οποία είναι αυτοφυή άγριων βραχωδών περιοχών με απλωμένα κλαδιά τα οποία δεν ξεπερνούν σε ύψος τα 7 μέτρα. Ο φλοιός του δένδρου χωρίζεται σε λωρίδες τα οποία αποχωρίζονται και πέφτουν.

Τα φύλλα του είναι απλωτά βελονοειδή και σε μεγαλύτερη ηλικία αποκτούν λέπια.

Είναι δένδρο πολύμορφο και υπάρχει σε πολλές παραλλαγές.

Οι πλέον σημαντικές από αυτές είναι δύο: η πυραμιδοειδής παραλλαγή, στην οποία τα κλαδιά του είναι όρθια και λέγεται και αρσενικό κυπαρίσσι, και

η οριζοντιόκλαδος παραλλαγή, με οριζόντια απλωτά κλαδιά και πλατιά πλούσια κόμη, που είναι το γνωστό θηλυκό κυπαρίσσι.

Οι κώνοι του κυπαρισσιού έχουν σχήμα σφαιρικό και φέρουν ζεύγη ξυλωδών λεπίων που βγαίνουν από τον άξονα του κάθε κώνου. Τα λέπια αυτά όταν γονιμοποιηθούν φέρουν αρκετούς σπόρους οι οποίοι ωριμάζουν κάθε δεύτερο χρόνο. Ο κώνος ανοίγει 2 χρόνια αργότερα.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Το κυπαρίσσι είναι δένδρο το οποίο αντέχει σε ξηρά ασβεστώδη εδάφη.

Είναι δένδρο μακράς φωτοπεριόδου το οποίο αντέχει στην ατμοσφαιρική ρύπανση, στη ζέστη και στην ξηρασία.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με σπόρους, μοσχεύματα και με εμβόλια.

Εχθροί και ασθένειες

α. Εχθροί

i. Μύκητας *Seiridium cardinalae*: Αυτός προκαλεί σταδιακή ξήρανση στο φύλλωμα η οποία ξεκινά από την κορυφή και επεκτείνεται προς τα κάτω, με αποτέλεσμα την ολοκληρωτική ξήρανση των δέντρων.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται κυρίως στο φύλλωμα του φυτού αλλά και στην μορφή του.

Χρήσεις

α. Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Χρησιμοποιείται σε ομάδες, για τη δημιουργία δεντροστοιχιών, για τον σχηματισμό ανεμοφρακτών ή παραπετασμάτων μόνο του ή σε συνδυασμό με άλλα δένδρα καθώς επίσης συναντάται τακτικά και σε βραχόκηπους.

β. Άλλες χρήσεις: Το κυπαρίσσι χρησιμοποιείται σε αναδασώσεις. Επίσης λόγω της καλής ποιότητας της ξυλείας του χρησιμοποιείται στην επιλοποιία.

4. Νεραντζιά

Citrus aurantium

Οικογένεια: Rutaceae

Κοινό όνομα: Νερατζιά

Καταγωγή: Κατάγεται από το Βιετνάμ, αλλά σήμερα είναι πολύ κοινό φυτό. Καλλιεργείται σε πολλές χώρες και ιδιαίτερα στις τροπικές περιοχές και στις χώρες της Μεσογείου.

Εικ. 39

**Νεραντζιά στην πλατεία Αγίου Νικολάου
(Φωτογραφία: Ι. Ποστέκογλου)**

Βοτανική περιγραφή: Είναι αειθαλές φυτό το ύψος του οποίου κυμαίνεται από 3-10 μέτρα και η κόμη της έχει διάμετρο 5-6 μέτρα. Όλα τα κλαδιά του φυτού έχουν μαλακά και μακριά αγκάθια και τα φύλλα του κατ' εναλλαγή, ωοειδή σκουροπράσινα στιλπνά, με δύο πλατιά ελασματοειδή πτερύγια στο μίσχο τους.

Τα άνθη του φυτού είναι λευκά, πολύ αρωματικά και είναι μονήρη ή φέρονται σε δέσμες.

Οι καρποί της νεραντζιάς είναι σφαιρικοί, πορτοκαλί χρώματος και εδώδιμοι.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Η νεραντζιά αναπτύσσεται καλύτερα σε υγρά, ελαφρώς βαριά εδάφη και ανέχεται σε μεγάλο βαθμό τα ασβεστώδη. Είναι ανεκτική στο υψηλό pH, αλλά μετρίως ανεκτική στα άλατα.

Εμφανίζει ανθεκτικότητα στο ψύχος και στις αντίξοες περιβαλλοντικές συνθήκες, στον παγετό και στην υπερβολική υγρασία.

Πολλαπλασιασμός: Ο πολλαπλασιασμός της νεραντζιάς μπορεί να γίνει είτε εγγενώς (με σπόρο), είτε αγενώς (με μοσχεύματα..)

Εχθροί και ασθένειες

α. Εχθροί

ι. Κοκκοειδή και αλευρώδεις: Με συνέπεια στη συνέχεια να αναπτύσσεται ο μύκητας *Karpoedes* sp. και να μαυρίζουν τα φύλλα της.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται κυρίως στα αρωματικά άνθη του φυτού, στους ώριμους πορτοκαλί καρπούς του και στο φύλλωμά του.

Χρήσεις

α. Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Χρησιμοποιείται κυρίως σαν μοναχικό δένδρο αλλά κυρίως όμως σαν δένδρο δεντροστοιχιών, μικρών δρόμων ή πλατειών.

β. Χρήση στην δενδροκομία: Χρησιμοποιείται ως υποκείμενο για την παραγωγή εσπεριδοειδών.

γ. Άλλες χρήσεις: Τα νεράντζια χρησιμοποιούνται κυρίως στη ζαχαροπλαστική και στην ποτοποιία καθώς και ως γλυκό του κουταλιού. Ο χυμός του μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε σαλάτες, αλλά και σε μαρινάρισμα. Από τον ανθό της νεραντζιάς λαμβάνεται αιθέριο έλαιο και χρησιμοποιείται στην αρωματοποιία.

5. Φοίνικας κανάριος *Phoenix canariensis* Οικογένεια: *Arecaceae*

Καταγωγή: Όπως δηλώνει και το όνομά του, κατάγεται και φύτεται σε φυσική κατάσταση στα Κανάρια νησιά.

Εικ. 40

**Φοίνικας στο πάρκο του Λαού
(Φωτογραφία: Ι. Ποστέκογλου)**

Βοτανική περιγραφή: Ο φοίνικας έχει κορμό διαμέτρου ενός μέτρου και το ύψος του μπορεί να φθάσει τα 6-10 μέτρα, τα φύλλα του μπορεί να ξεπεράσουν σε πλάτος τα 9 μέτρα. Αυτά είναι σύνθετου σχήματος και είναι με σαφώς διακριτά φυλλάκια τα οποία διατάσσονται αντίθετα, κατά μήκος της κεντρικής νεύρωσης.

Η ταξιανθία μπορεί να είναι πολύκλαδη φόβη με μικρά πολυάριθμα φυλλώδη βράκτια. Τα άνθη είναι μονογενή, έμμισχα ή άμισχα και ποικίλλουν πολύ ως προς τη δομή, το μέγεθος και το σχήμα. Τα περισσότερα έχουν μήκος μικρότερο των 2,5 εκατοστών.

Ο καρπός είναι συνήθως δρύπη ή ράγα. Το τοίχωμα του καρπού αποτελείται από τρία μέρη ένα λείο, ένα αγκαθωτό και ένα λεπτό μεμβρανώδες τοίχωμα.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Τα περισσότερα είδη συναντώνται στα τροπικά δάση τα οποία τις περισσότερες φορές ευρίσκονται σε καλά στραγγιζόμενα όξινα εδάφη.

Οι κανάριοι φοίνικες απαντώνται σε περιοχές με υψηλές, αν και εποχιακές, βροχοπτώσεις και ευδοκιμούν από τα πεδινά μέχρι το υψόμετρο των δυο χιλιάδων μέτρων.

Πολλαπλασιασμός: Ο πολλαπλασιασμός του Κανάριου φοίνικα γίνεται με σπόρους.

Εχθροί

α. Εχθροί

i. Κόκκινος κάνθαρος: Είναι σκαθάρι το οποίο προσβάλλει το φυτό μετά το κλάδεμά του, εφόσον το υπολειπόμενο κλαδί δεν έχει επαλειφθεί με την ειδική πάστα, απομυζώντας τους χυμούς του φυτού με αποτέλεσμα την καταστροφή του.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται κυρίως στο επιβλητικό ύψος του φυτού, καθώς επίσης και στο φύλλωμά του.

Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Χρησιμοποιείται είτε σε συστάδες δέντρων είτε μεμονωμένα σε ιδιωτικούς κήπους, πάρκα και πλατείες.

B. Φυλλοβόλα καλλωπιστικά δένδρα

1. Αλβιζία η ροδομέταξος

Albizia julibrissim

Οικογένεια: Fabaceae

Κοινό όνομα: Ακακία Κωνσταντινουπόλεως

Καταγωγή: Η ακακία Κωνσταντινουπόλεως κατάγεται από την Νοτιοδυτική και ανατολική Ασία, από το Ιράν μέχρι την Ιαπωνία.

Εικ. 41

**Ακακία Κωνσταντινουπόλεως
(Φωτογραφία: Ι. Ποστέκογλου)**

Βοτανική περιγραφή: Η ακακία Κωνσταντινουπόλεως είναι φυλλοβόλο, σχετικά μικρό, δένδρο με ύψος το οποίο κυμαίνεται από 5 μέχρι 12 μέτρα. Έχει μεγάλη κόμη σε σχήμα ομπρέλλας. Ο φλοιός του δένδρου έχει σκούρο πρασινωπό γκρι χρώμα και αποκτά κατακόρυφες ραβδώσεις όσο αυτό μεγαλώνει. Τα φύλλα του είναι δις σύνθετα. Έχουν 20- 45 εκατοστά μήκος και 12- 25 εκατοστά πλάτος. Αποτελούνται από 6- 12 ζεύγη φύλλων πτεροειδούς μορφής. Αυτά με τη σειρά τους αποτελούνται από 15- 30 ζεύγη ωοειδών φυλλαρίων, τα οποία έχουν μήκος από 6 μέχρι 15 χιλιοστά και πλάτος 2- 4 χιλιοστά. Τα φύλλα του φυτού έχουν την ιδιότητα να κλείνουν το βράδυ.

Έχει πυκνή και παρατεταμένη ανθοφορία, η οποία διαρκεί όλο το καλοκαίρι. Τα άνθη ευρίσκονται σε βότρες και δεν έχουν πέταλα, αλλά μόνο ένα πυκνό σχηματισμό από στήμονες με μήκος 2- 3 εκατοστά. Έχουν λευκό-ροζ χρώμα, με τη βάση να είναι πιο λευκή, ελαφρύ άρωμα και εμφάνιση σαν ίνες από μετάξι. Τα άνθη του φυτού είναι γνωστά ότι προσελκύουν μέλισσες και πεταλούδες.

Ο καρπός του δένδρου είναι ένας επίπεδος καφέ χέδρωπας με μήκος από 10 μέχρι 25 εκατοστά και πλάτος 2 με 3 εκατοστά.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Ως φυτό δεν έχει ιδιαίτερες απαιτήσεις όσον αφορά το έδαφος. Μπορεί να αναπτυχθεί κοντά στη θάλασσα και σε εδάφη με υψηλή αλατότητα ή pH. Καλύτερο έδαφος θεωρείται το ελαφρώς όξινο, εύφορο και με καλή αποστράγγιση.

Είναι φωτόφυτο αλλά μπορεί να αναπτυχθεί και σε μετρίως σκιαζόμενες θέσεις. Επίσης μπορεί να αναπτυχθεί και σε ξηροθερμικές συνθήκες.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με σπόρους.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται κυρίως στο φύλλωμά του φυτού αλλά και στα αρωματικά του άνθη.

Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Χρησιμοποιείται για τη δημιουργία συστάδας δέντρων και στην κατασκευή ανεμοφρακτών, καθώς επίσης και ως μεμονωμένο φυτό.

2. Ταμαρίξ

Tamarix sp.

Οικογένεια: Tamaricaceae

Κοινό όνομα: Αλμυρίκι ή αρμυρίκι

Εικ. 42
Αλμυρίκι στην περιοχή Τέννις
(Φωτογραφία: Ι. Ποστέκογλου)

Βοτανική περιγραφή: Το αλμυρίκι είναι μικρό δένδρο ή θάμνος, ημιφυλλοβόλος, με σχετικά γρήγορη ανάπτυξη. Μπορεί να φθάσει τα 4 μέτρα σε ύψος, μετά όμως από πολλά χρόνια.

Όταν ανθίζει, το Μάιο, δίνει πανέμορφα λευκά-ρόζ άνθη. Υπάρχουν βέβαια και ποικιλίες οι οποίες ανθίζουν το φθινόπωρο.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Το αλμυρίκι αναπτύσσεται σε αλατούχα πτωχά και αμμώδη εδάφη.

Είναι φυτό μακράς φωτοπεριόδου. Δεν έχει κανένα πρόβλημα με το θερμό καλοκαίρι. Επίσης είναι ανθεκτικό ακόμα και σε θερμοκρασίες λίγο κάτω από τους 0°C.

Καλλιέργεια:

α. Άρδευση: Έχει μεγάλη αντοχή στη έλλειψη νερού, επειδή τα φύλλα του είναι πολύ μικρά και δε χάνουν την υγρασία τους όταν το φυτό διαπνέει. Επίσης έχει μεγάλη αντοχή και στα κακής ποιότητας νερά και εδάφη.

β. Κλάδεμα: Το φυτό κλαδεύεται μόνο για να του δοθεί σχήμα στις αρχές της άνοιξης.

γ) Λίπανση: Αν το φυτό είναι φυτεμένο στον κήπο, του δίνεται ελάχιστο λίπασμα στις αρχές της άνοιξης. Προτιμάται ένα πλήρες και ισορροπημένο λίπασμα.

Πολλαπλασιασμός: Το αλμυρικό πολλαπλασιάζεται κυρίως με μοσχεύματα, με σπόρους και με καταβολάδες.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται κυρίως στα εντυπωσιακά άνθη του φυτού, αλλά και στο φύλλωμα του.

Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Το αλμυρικό χρησιμοποιείται κατά κύριο λόγο σε δέντροστοιχίες παραθαλάσσιων περιοχών, καθώς και για την δημιουργία ανεμοφρακτών.

3. Ιτέα κλαίουσα

Salix babylonica

Οικογένεια: Salicaceae

Κοινό όνομα: Ιτιά

Καταγωγή: Το γένος *Salix* περιλαμβάνει 300 περίπου είδη δένδρων και θάμνων, ιθαγενή κυρίως των εύκρατων και ψυχρών περιοχών του βορείου ημισφαιρίου. Πιστεύεται ότι κατάγεται από την Κίνα και συχνά εμφανίζεται στην κινέζικη τέχνη.

Εικ. 43

**Ιτιά κλαίουσα στο πάρκο Βούρκου
(Φωτογραφία: Ι. Ποστέκογλου)**

Βοτανική περιγραφή: Η ιτιά η κλαίουσα είναι ταχυναυξές φυλλοβόλο δένδρο με σφαιρική κόμη και κρεμάμενα κλαδιά τα οποία το χειμώνα είναι κιτρινοπράσινα. Τα νεαρά κλαδιά του φυτού είναι ευλύγιστα και σκληρά, αλλά οι παλιοί βραχίονες είναι μαλακοί και εύθραυστοι στην κακοκαιρία. Το ύψος του μπορεί να φτάσει τα 20 μέτρα και η κόμη του την διάμετρο των 15 μέτρων. Όλα τα είδη του φυτού είναι δίοικα με στενά φύλλα τα οποία διατάσσονται κατ' εναλλαγή.

Τα άνθη της ιτιάς της κλαίουσας εμφανίζονται ενωρίς την άνοιξη, πριν ή μετά τα φύλλα. Τα αρσενικά (στήμονες) και τα θηλυκά (ύπερος) άνθη παράγονται σε διαφορετικά δένδρα. Τα δύο είδη σχηματίζουν ίουλους (χνουδωτά άνθη), τα οποία φυτρώνουν απ' ευθείας από το κλαδί. Τα αρσενικά άνθη είναι πιο εντυπωσιακά από τα θηλυκά και έχουν κιτρινωπό χρώμα όταν ωριμάσουν, ενώ μερικά γίνονται κοκκινωπά. Τα θηλυκά είναι κυρίως πράσινα ή γκριζοπράσινα. Πολύ σπάνια υπάρχουν αρσενικά και θηλυκά άνθη στο ίδιο δένδρο.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Η ιτιά η κλαίουσα αναπτύσσεται σε πολύ υγρά εδάφη αλλά και σε εδάφη με υψηλή οξύτητα (pH 3.7-4), καθώς και με υψηλή μόλυνση από βάρεια μέταλλα.

Πολλαπλασιασμός: Η ιτιά η κλαίουσα πολλαπλασιάζεται εύκολα με μοσχεύματα και με σπόρους.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται κυρίως στο φύλλωμά του φυτού και στο κρεμοκλαδές σχήμα της κόμης της.

Χρήσεις

α. Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Χρησιμοποιείται ως μεμονωμένο δένδρο.

β. Άλλες χρήσεις: Ο φλοιός της ιτιάς χρησιμοποιείται στη βυρσοδεψία, ενώ από το φλοιό ορισμένων ειδών εξάγεται μία ουσία που ονομάζεται γλυκοζίτης σαλικίνη και χρησιμοποιείται στη φαρμακευτική. Το ξύλο του φυτού χρησιμοποιείται σε παραγωγή φύλλων επένδυσης και σπέρτων. Όταν ο κορμός είναι λεπτός χρησιμοποιείται στην παραγωγή διαφόρων κουτιών και κιβωτίων, στην παραγωγή χαρτοπολτού και στη γλυπτική καθώς χαράζεται εύκολα.

4. Λεύκη

Populus sp.

Οικογένεια: Salicaceae

Κοινό όνομα: Λεύκα

Καταγωγή: Οι λεύκες απαντώνται από την Αλάσκα ως το Μεξικό και από την Β. Αφρική, μέσω Ευρώπης, Μικράς Ασίας και Ιμαλαΐων ως την Κίνα και την Ιαπωνία.

Εικ. 44
Λεύκα αργυρόφυλλη
(Φωτογραφία: Ι. Ποστέκογλου)

Εικ.45
Λεύκα ορθόκλαδη
(Φωτογραφία: Ι. Ποστέκογλου)

Βοτανική περιγραφή: Είναι φυλλοβόλο δένδρο, πολύ γρήγορης ανάπτυξης, με τελικό ύψος τα 30 m και πλάτος κόμης τα 15 m. Έχει φύλλα ανοικτοπράσινα, με χνουδωτή κάτω επιφάνεια, ασημί χρώματος. Το φύλλωμά του φυτού είναι δίχρωμο, με μήκος 4-15 cm με πέντε λοβούς, με πράσινο λαμπερό χρώμα στην πάνω επιφάνεια και αργυρό-ασημί στην κάτω. Το φθινόπωρο, σιγά-σιγά το χρώμα της επάνω πλευράς εξασθενεί ενώ της κάτω πλευράς παραμένει αργυρό μέχρις ότου πέσουν τα φύλλα. Χαρακτηριστικός είναι και ο λευκός-ασημί κορμός της που φθάνει σε διάμετρο έως το 1 m και έχει σχήμα στρογγυλό, ενώ πάνω του εμφανίζονται μικρά σκούρα σημάδια (σχισμές) σε σχήμα ρόμβου, δίνοντας μια όμορφη εικόνα στο δένδρο. Επειδή έχει πολύ ισχυρό ριζικό σύστημα, πολλές φορές δημιουργεί προβλήματα μέσα σε κήπους, πεζοδρόμια και αποχετεύσεις.

Τα θηλυκά φυτά, όταν ανθίζουν τέλη Μαρτίου με αρχές Απριλίου, παράγουν λευκούς σπόρους που μοιάζουν με βαμβάκι, το οποίο διασπείρεται σε μεγάλη απόσταση δημιουργώντας μεγάλα προβλήματα.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Δεν έχει ιδιαίτερες απαιτήσεις. Αναπτύσσεται σε όλα τα εδάφη, αλλά προτιμά τα υγρά και αρδευόμενα εδάφη και μπορεί να αναπτυχθεί και σε αργιλώδη εδάφη.

Είναι φυτό μακράς φωτοπεριόδου και εξαιρετικά ανθεκτικό στον παγετό, ενώ παράλληλα παρουσιάζει αντοχή και στα θερμά κλίματα. Είναι από τα λίγα δένδρα το οποίο μπορεί να φυτευθεί και σε παραθαλάσσια μέρη και σε βουνά με μεγάλο υψόμετρο αντέχοντας τους δυνατούς ανέμους.

Πολλαπλασιασμός: Η λεύκα πολλαπλασιάζεται εύκολα με μοσχεύματα.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται κυρίως στο φύλλωμά του φυτού.

Χρήσεις

α. Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Χρησιμοποιείται είτε μεμονωμένα είτε σε δενδροστοιχίες.

β. Άλλες χρήσεις: Χρησιμοποιείται κυρίως για την ξυλεία της, αλλά και για θεραπευτικούς λόγους.

5. Μορέα

Morus sp.

Οικογένεια: Moraceae

Κοινό όνομα: Μουριά

Καταγωγή: Η μουριά είναι ιθαγενές φυτό της Βόρειας Αμερικής και της Ασίας.

Εικ. 46

**Μουριά στην Παναγία την Λαγκαδιώτισσα
(Φωτογραφία: Ι. Ποστέκογλου)**

Βοτανική περιγραφή: Η μουριά είναι φυλλοβόλο δένδρο με πυκνό φύλλωμα. Σε ύψος δεν ξεπερνά τα 8-10m και σε πλάτος κόμης τα 6-8m . Τα κλαδιά της είναι ισχυρά και δημιουργούν κόμη με ημισφαιρικό σχήμα. Τα φύλλα είναι απλά , ωσειδή με οδοντωτή περιφέρεια και αναπτύσσονται εναλλάξ πάνω στους βλαστούς. Στην μαύρη μουριά είναι πιο πλατιά τα φύλλα , χνουδωτά με σκούρο πράσινο χρώμα. Στην λευκή μουριά τα φύλλα είναι μεγάλα , λεπτά, με ανοιχτό πράσινο χρώμα και γυαλιστερά.

Η μουριά ανθίζει ενωρίς την άνοιξη, σχηματίζοντας μικρά, λευκά άνθη χωρίς καλλωπιστική αξία. Τα άνθη της είναι μονογενή με απλό περιάνθιο και μονόχωρη ωοθήκη η οποία αποτελείται από δύο συνήθως καρπόφυλλα, διατάσσονται δε σε αρσενικές και θηλυκές ταξιανθίες.

Οι καρποί του φυτού ονομάζονται μούρα και ωριμάζουν Ιούλιο με Αύγουστο.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Μπορεί να φυτευθεί σε όλα τα εδάφη, αλλά προτιμότερο θα ήταν να είναι σε γόνιμα και πλούσια σε οργανική ουσία, να μην κρατούν υγρασία και να είναι νωπά.

Η μουριά προτιμά τις ηλιόλουστες θέσεις και έχει αντοχή σε υψηλές θερμοκρασίες, αλλά και σε χαμηλές, έχει μεγάλη ανθεκτικότητα έχει και σε περιοχές με ατμοσφαιρική ρύπανση.

Καλλιέργεια

α. Κλάδεμα: Το καλλωπιστικό δένδρο δεν απαιτεί αυστηρό κλάδεμα. Αφαιρούνται τα ξηρά και γέρικα κλαδιά. Αν θέλει κάποιος να διαμορφώσει το δένδρο συνήθως αφήνονται 3-4 κλαδιά σχεδόν παράλληλα με το έδαφος, δημιουργώντας έτσι μεγάλη επιφάνεια για σκίαση.

Πολλαπλασιασμός: Η μουριά πολλαπλασιάζεται κυρίως με σπόρο, αλλά και με εμβολιασμό και μοσχεύματα.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται κυρίως στο μεγάλο και πλατύ φύλλωμα της, αλλά και στη μορφή της κόμης του φυτού.

Χρήσεις

α. Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Χρησιμοποιείται για την σκίαση διάφορων χώρων και σε αστικά κέντρα για την μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης.

β. Άλλες χρήσεις: Το ξύλο του φυτού είναι βαρύ, σκληρό, πολύ ανθεκτικό. Χρησιμοποιείται στην κατασκευή πατωμάτων ποιότητας, στις οικοδομές και στην κατασκευή ισχυρών δοκαριών στήριξης. Κατεργάζεται εύκολα και χρησιμοποιείται στην κατασκευή ξύλινων παιχνιδιών και ξυλόγλυπτων.

6. Πλάτανος

Platanus sp.

Οικογένεια: Platanaceae

Κοινό όνομα: Πλατάνι

Καταγωγή: Ο πλάτανος είναι γένος ιθαγενών δέντρων της Βόρειας Αμερικής (Δυτικός πλάτανος), Ανατολικής Ευρώπης και Ασίας (Ανατολικός πλάτανος). Στην Ελλάδα, ο πλάτανος είναι επίσης συνδεδεμένος με πολλές παραδόσεις ενώ μεγάλα μακρόβια πλατάνια έχουν μείνει ονομαστά. Ένα εξ αυτών είναι ο πλάτανος δίπλα στο ιστορικό γεφύρι της Άρτας, το οποίο λέγεται ότι ο Αλή Πασάς κρεμούσε από τα κλαδιά του τους χριστιανούς.

Εικ. 47

**Πλάτανος δυτικός στο πάρκο Δέλτα
(Φωτογραφία: Ι. Ποστέκογλου)**

Βοτανική περιγραφή: Οι πλάτανοι είναι μεγάλα φυλλοβόλα δένδρα. Το ύψος τους κυμαίνεται από 30 έως 50 μέτρα, φυλλοβόλα (εκτός από το είδος *P. kerrii*.) Συναντώνται στις όχθες ποταμών και γενικά σε υγροτόπους, μπορεί όμως να επιβιώσουν και στην ξηρασία. Στα νεαρά δένδρα ο κορμός μπορεί να αποφλοιωθεί εύκολα σε λωρίδες ακανόνιστου σχήματος. Η ευκολία στην αποφλοιώση αυτή οφείλεται στις μεγάλες ποσότητες νερού οι οποίες ευρίσκονται στο εσωτερικό του κορμού. Αντίθετα ο κορμός των ηλικιωμένων δέντρων δύσκολα μπορεί να αποφλοιωθεί, αλλά μπορεί εύκολα να σπάσει λόγω της απουσίας νερού στο εσωτερικό του.

Καθώς τα άνθη ωριμάζουν, μετατρέπονται σε σφαιρικούς καρπούς, ενώ 3 έως 7 τριχωτά σέπαλα μετακινούνται στη βάση τους. Τα πέταλα είναι συνήθως 3 έως 7. Τα αρσενικά άνθη είναι ξεχωριστά από τα θηλυκά, αλλά φέρονται επάνω στο ίδιο

φυτό (μόνοικα). Το αρσενικό άνθος έχει 3 έως 8 στήμονες, ενώ το θηλυκό έχει ωοθήκες με 3 έως 7 υπέρους. Ο πλάτανος επικονιάζεται με τον άνεμο. Τα πέταλα των αρσενικών ανθέων πέφτουν και έτσι απελευθερώνεται η γύρη.

Μετά τη γονιμοποίηση, τα θηλυκά άνθη μετατρέπονται σε αχάινια, τα οποία θα σχηματίσουν τον σφαιρικό καρπό. Συνήθως ο πυρήνας της σφαίρας έχει διάμετρο ενός εκατοστού, ενώ με ξεφλούδισμα έχει διάμετρο ενός χιλιοστομέτρου και είναι διακριτός με γυμνό μάτι. Ο καρπός έχει διάμετρο 2,5 έως 4 εκατοστά και περιέχει αρκετές εκατοντάδες αχάινια, καθένα από τα οποία είναι κωνικό και βρίσκεται στην επιφάνεια του καρπού. Σε κάθε αχάινιο υπάρχουν πολλές λεπτές ίνες με κιτρινοπράσινο χρώμα.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Ο πλάτανος αναπτύσσεται σε πολύ υγρά και στραγγιζόμενα εδάφη και για το λόγο αυτό συναντάται πολύ συχνά σε ποταμούς.

Είναι φυτό μακράς φωτοπεριόδου και αντέχει σε πολύ μικρές θερμοκρασίες.

Καλλιέργεια

α. Άρδευση: Ο πλάτανος είναι δένδρο ιδιαιτέρως απαιτητικό σε νερό και για αυτό το ριζικό του σύστημα μπορεί να φθάσει σε μεγάλο βάθος.

Πολλαπλασιασμός: Ο πολλαπλασιασμός του πλατάνου γίνεται με σπόρους και με ξυλώδη μοσχεύματα.

Εχθροί και ασθένειες

α. Εχθροί

i. Προνύμφες των λεπιδόπτερον

β. Ασθένειες

i. Plane Anthracnose: Είναι μια ασθένεια που οφείλεται σε μύκητες που μπορούν να καταστρέψουν τα φύλλα μέσα σε λίγα χρόνια. Η ασθένεια αυτή μπορεί

να εκδηλωθεί λόγω του κρύου ή του υγρού ανοιξιάτικου καιρού. Το είδος πλάτανος δυτικός (*Platanus occidentalis*) και τα άλλα είδη της Αμερικής είναι τα πιο ευάλωτα, ενώ ο ανατολικός πλάτανος είναι το περισσότερο ανθεκτικό είδος.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται κυρίως στο φύλλωμά του φυτού αλλά και στους καρπούς του οι οποίοι το διακοσμούν ακόμη και όταν πέσουν τα φύλλα.

Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Ο πλάτανος φυτεύεται μεμονωμένα ή σε δεντροστοιχίες.

7. Ροβίνια η ψευδακακία

Robinia pseudoacacia

Οικογένεια: Fabaceae

Κοινό όνομα: Ψευδακακία

Καταγωγή: Η ψευδακακία κατάγεται από τη Βόρεια Αμερική.

Εικ. 47
Ψευδακακία στην πλατεία Αγίου Νικολάου
(Φωτογραφία: Ι. Ποστέκογλου)

Βοτανική περιγραφή: Η ροβίνια η ψευδακακία είναι φυλλοβόλο δένδρο μέτριου μεγέθους. Είναι ψυχανθές και με μεγάλη διάρκεια ζωής που ξεπερνά τα 40 χρόνια και χαρακτηρίζεται από ταχύτατη ανάπτυξη του υπέργειου μέρους του και την εξαιρετική αναβλάστηση μετά την κοπή. Το ριζικό σύστημα ττου φυτού είναι πασσαλώδες που αναπτύσσεται από τα πρώτα χρόνια ζωής του φυτού. Στη συνέχεια εκφύονται πυκνές, ριζικές διακλαδώσεις που μπορεί να εκτείνονται σε πλάτος 10 μέτρων από την κεντρική ρίζα. Το ύψος του φυτού φθάνει τα 20-35 μέτρα και η κόμη της τη διάμετρο των 15 μέτρων. Ο κορμός του είναι ευθυτενής, διαμέτρου μεγαλύτερου του 1 μέτρου και χαρακτηρίζεται από βαθιές αυλακώσεις. Τα κλαδιά του είναι λεία, συνήθως

αγκαθωτά και φέρουν μικρού μεγέθους οφθαλμούς. Τα φύλλα του είναι σύνθετα με έμμισχα, λεία φυλλάρια.

Η ταξιανθία του φυτού είναι βότρυς. Αποτελείται από λευκά, αρωματικά άνθη και λοβούς λείους που φέρουν από 4 έως 7 σπέρματα, με περίοδο άνθισης την αρχή του καλοκαιριού.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Η ανάπτυξη της ψευδακακίας μπορεί να πραγματοποιηθεί ακόμα και σε πολύ πτωχά και ξηρά εδάφη, αλλά προτιμά βαθιά, χαλαρά και μέτρια νωπά εδάφη.

Είναι φυτό το οποίο απαντάται τόσο σε εύκρατα όσο και υποτροπικά κλίματα με ευρύ φάσμα τιμών θερμοκρασίας και ετήσιας βροχόπτωσης. Κατά την καλλιέργειά του απαιτεί καλό αερισμό, φωτισμό και την ύπαρξη ικανοποιητικής εδαφικής υγρασίας, ενώ προσαρμόζεται σε ευρύ φάσμα τιμών pH το οποίο κυμαίνεται μεταξύ 4,6 και 8,2.

Καλλιέργεια

α. Άρδευση: Η ροβίνια η ψευδακακία, λόγω του πλούσιου ριζικού της συστήματος, αξιοποιεί αποτελεσματικά τη διαθέσιμη εδαφική υγρασία. Η καλλιέργεια της είναι συνήθως ξηρική, ενώ άρδευση εφαρμόζεται μόνο σε συνθήκες παρατεταμένης ξηρασίας.

β. Λίπανση: Η καλλιέργεια της ροβίνιας της ψευδακακίας δεν έχει ιδιαίτερες απαιτήσεις σε λίπανση. Η εφαρμογή φωσφορικής και καλιούχας λίπανσης πραγματοποιείται μόνο σε εδάφη τα οποία παρουσιάζουν έλλειψη των συγκεκριμένων στοιχείων. Ως ψυχανθές φυτό, οπότε δεσμεύει και αξιοποιεί αποτελεσματικά το διαθέσιμο άζωτο, η λίπανση με άζωτο δε συνιστάται.

Πολλαπλασιασμός: Ο πολλαπλασιασμός της ροβίνιας της ψευδακακίας επιτυγχάνεται με ριζώματα και με μοσχεύματα, καθώς και με σπόρο.

Εχθροί και ασθένειες

α. Εχθροί

i. Τετράνυχος: Το *Tetranychus telarius* είναι ένα πολυφάγο άκαρι, που προκαλεί σημαντικές ζημιές στην ψευδοκακία και όταν επικρατούν ευνοϊκές συνθήκες μπορεί μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα. Διαχειμάζει σαν γονιμοποιημένο θηλυκό σε διάπαυση, σε ρωγμές, φυτικά υπολείμματα και ζιζάνια. Το θηλυκό εναποθέτει τα αυγά στην κάτω επιφάνεια των φύλλων κοντά στις νευρώσεις. Ο τετράνυχος σε σχετικά υψηλή θερμοκρασία και χαμηλή υγρασία, έχει πολύ υψηλή αναπαραγωγική ικανότητα και μπορεί να παρατηρηθούν αλληπάλληλες γενιές την ίδια καλλιεργητική περίοδο. Οι τετράνυχτοι ευρίσκονται στην κάτω επιφάνεια των φύλλων, μυζώντας τους φυτικούς χυμούς, με αποτέλεσμα να μην γίνεται αντιληπτή η παρουσία τους, παρά μόνο με την εμφάνιση των συμπτωμάτων.

ii. Βαμβακώδες κοκκοειδές: Το κοκκοειδές (*Icerya purchasi*) μπορεί να βλάψει σοβαρά τα δένδρα αλλά και τα φυτώρια. Απομυζά τον οπό, προκαλεί βλάβες στο φλοιό του κορμού, παραμορφώνει και προκαλεί έκκριση μελιτώματος. Ό' αυτά συνιστούν την άμεση ζημιά που προκαλεί αναστολή της ζωτικότητας του δένδρου και φυλλόρροια. Οι περισσότερες ζημιές προέρχονται από τη διατροφή του κοκκοειδούς στα πρώιμα, ανώριμα του στάδια, από τα φύλλα, όπου τα έντομα εγκαθίστανται σε σειρές κατά μήκος των κύριων και δευτερευόντων νεύρων και των μικρών κλαδιών. Οι μεγαλύτερες νύμφες συνεχίζουν να τρέφονται αλλά μεταναστεύουν στα μεγαλύτερα κλαδιά και εν τέλει, ως ενήλικες, εγκαθίστανται στα πλέον μεγάλα κλαδιά και στον κορμό. Η χημική αντιμετώπιση είναι αποτελεσματική στο στάδιο νύμφης.

β. Ασθένειες

i. Ωΐδιο: Το ωΐδιο των φύλλων είναι μια πολύ σοβαρή ασθένεια, κυρίως στα φύλλα της ψευδοκακίας και είναι διαδεδομένη σε όλες τις περιοχές του κόσμου. Τα συμπτώματα της προσβολής είναι η εμφάνιση του μυκηλίου των κονιδιοφόρων και των κονιδίων του μύκητα υπό μορφή λευκών εξανθήσεων. Οι εξανθήσεις του παθογόνου αποτελούνται από το επιφύτικα αναπτυσσόμενο μυκήλιο. Η προσβολή αυτή επεκτείνεται και καλύπτει σημαντικό μέρος ή ολόκληρη την επιφάνεια του φύλλου. Παρόμοιες εξανθήσεις παρατηρούνται και στους βλαστούς. Αντίθετα τα μεγάλης ηλικίας φυτικά όργανα (φύλλα, κλαδιά) προσβάλλονται σπανιότερα, σε περίπτωση όμως μόλυνσης δημιουργούνται κυκλικές ή και ακανόνιστου σχήματος περιοχές. Αυτές καλύπτονται από την λευκή εξάνθηση του μύκητα, η οποία μπορεί

αργότερα να οδηγήσει και σε νέκρωση. Καθώς τα φύλλα μεγαλώνουν οι προσβεβλημένες περιοχές δεν μπορούν να παρακολουθήσουν την αύξηση με αποτέλεσμα τα φύλλα να καρουλιάζουν και να παραμορφώνονται. Για την αντιμετώπιση της ασθένειας κάνουμε αφαίρεση και κάψιμο των προσβεβλημένων φύλλων στο τέλος της καλλιεργητικής περιόδου, καθώς και των πεσμένων στο έδαφος φύλλων. Επιπλέον εφαρμόζονται και άλλα χημικά μέτρα, όπως η εφαρμογή θείου, από την έναρξη της βλάστησης και για όλη την περίοδο όταν η θερμοκρασία είναι μικρότερη από 28°C.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται κυρίως στο φύλλωμά του φυτού αλλά και στα λευκά, αρωματικά άνθη του.

Χρήσεις

α. Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Η ψευδακακία χρησιμοποιείται τόσο σε δενδροστοιχίες όσο και μεμονωμένα.

β. Άλλες χρήσεις: Τα τελευταία χρόνια έχει αρχίσει η καλλιέργειά της για τη χρήση της ως bio-καύσιμο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Π. ΚΑΛΛΩΠΙΣΤΙΚΟΙ ΘΑΜΝΟΙ

A. Δειθαλείς καλλωπιστικοί θάμνοι

1. Γιούκα

Yucca elephantipe

Οικογένεια: Agavaceae

Καταγωγή: Το φυτό γιούκα προέρχεται από το Μεξικό.

Εικ. 48

**Γιούκα στην πλατεία Αγοράς
(Φωτογραφία: Ι. Ποστέκογλου)**

Βοτανική περιγραφή: Είναι αειθαλές φυτό το οποίο παρουσιάζεται με την μορφή μικρού δένδρου αν και στην πραγματικότητα είναι πόα. Οι βλαστοί του φέρουν στην κορυφή τους ροζέτες φύλλων. Τα φύλλα του είναι δερματώδη, λογχοειδή, γυαλιστερά και επιμήκη και φέρουν ένα αγκάθι στο άκρο τους.

Τα άνθη του φυτού είναι λευκά, σχήματος καμπάνας και αρωματικά, σε μεγάλη ταξιανθία τύπου φόβης που φέρεται στην κορυφή του ανθικού στελέχους που βγαίνει από το κεντρικό τμήμα της ροζέτας του φύλλου. Η εποχή άνθισης είναι το καλοκαίρι και εφόσον το φυτό είναι στην ηλικία των 7-8 ετών.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Το φυτό γιούκα προσαρμόζεται σε όλους τους τύπους των εδαφών ακόμη και στα άγονα, ξηρά και ασβεστούχα εδάφη.

Είναι φυτό το οποίο προτιμά τις ηλιαζόμενες θέσεις, αλλά αντέχει και στην ημισκιά. Παρουσιάζει σημαντική αντοχή στις χαμηλές θερμοκρασίες, καθώς επίσης και στην ατμοσφαιρική ρύπανση.

Καλλιέργεια

α. Άρδευση: Κατά τους καλοκαιρινούς μήνες συνίσταται να γίνεται η άρδευση του ανά 2-3 ημέρες.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται κυρίως με μοσχεύματα , που είναι τμήματα κορμού των φυτών.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται κυρίως στην μορφή του φυτού, στα φύλλα του και στα εντυπωσιακά άνθη του.

Χρήσεις

α. Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Χρησιμοποιείται ως μοναχικό φυτό σε βραχύκηπους.

β. Χρήση στην ανθοκομία: Χρησιμοποιείται ως γλαστρικό φυτό.

2. Πικροδάφνη

Nerium oleander

Οικογένεια: Apocynaceae

Κοινό όνομα: Αροδάφνη ή Ροδοδάφνη

Καταγωγή: Η πικροδάφνη είναι ιθαγενής θάμνος των περιοχών της Μεσογείου.

Εικ. 49

**Πικροδάφνες στους Αγίους Ταξιάρχες
(Φωτογραφία: Ι. Ποστέκογλου)**

Βοτανική περιγραφή: Η πικροδάφνη είναι αιθαλής θάμνος, μετρίου ρυθμού ανάπτυξης, ο οποίος φθάνει το ύψος των 3-4 μέτρων. Η κόμη του φθάνει σε διάμετρο των 3 μέτρων. Μπορεί να πάρει και την μορφή μικρού δένδρου. Τα φύλλα του φυτού είναι απλά, αντίθετα ή σε σπονδύλους ανά 3 ή 4, στενά, δερματώδη και σκουροπράσινα. Χαρακτηριστικό του γνώρισμα είναι ότι τα φύλλα του και οι βλαστοί του είναι τοξικά. Η γεύση τους πολύ πικρή και για το λόγο αυτό ονομάστηκε και πικροδάφνη.

Τα άνθη του είναι μονά ή διπλά, χωνοειδή και διαφόρων χρωμάτων ανάλογα με την ποικιλία, τα οποία σχηματίζουν μικρές επάκριες ταξιανθίες. Η άνθηση είναι

πλούσια και εντυπωσιακή και συνεχής. Αρχίζει από την άνοιξη και διαρκεί μέχρι και τις αρχές του χειμώνα.

Ο καρπός είναι χεδροπόμορφος θύλακας με πολλά σπέρματα.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Δεν έχει ιδιαίτερες εδαφικές απαιτήσεις. Αναπτύσσεται ακόμα και σε ξηρά και σε άγονα εδάφη.

Προτιμά ηλιαζόμενες θέσεις, αλλά ευδοκίμει και στην ημισκιά. Είναι ανθεκτικό φυτό στα υδροσταγονίδια της θάλασσας και σε χαμηλές θερμοκρασίες, καθώς και στην ατμοσφαιρική ρύπανση.

Καλλιέργεια

α. Κλάδευμα: Πρέπει να γίνεται αραίωμα κάθε 2-3 χρόνια την περίοδο της Άνοιξης για τον περιορισμό της ανάπτυξης του φυτού.

Πολλαπλασιασμός: Η πικροδάφνη πολλαπλασιάζεται με σπόρους, με παραφυάδες και με ξυλώδη μοσχεύματα.

Εχθροί

i. Κοκκοειδή

ii. Κίτρινη αφίδα

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται κυρίως στην πλούσια, συνεχή και εντυπωσιακή ανθοφορία του φυτού.

Χρήσεις

α. Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Φυτεύεται σε ομάδες ή σε ελεύθερους φράκτες. Είναι κατάλληλο φυτό για παραθαλάσσιες περιοχές, αλλά δεν συνιστάται για μικρούς κήπους.

3. Λεμονοκυπάρισσος
Cupressus macrocarpa
Οικογένεια: Cupressaceae
Κοινό όνομα: Λεμονοκυπάρισσος

Καταγωγή: Το λεμονοκυπάρισσο κατάγεται από την Αριζόνα.

Εικ. 50

Λεμονοκυπάρισσος σε γλάστρα
(Φωτογραφία: Ι. Ποστέκογλου)

Βοτανική περιγραφή: Είναι αειθαλές φυτό, ύψους μέχρι 10 μέτρα. Τα φύλλα του είναι λεπιδοειδή, βελονοειδή, διατεταγμένα σταυροειδώς πάνω στους βλαστούς, ανοικτού πράσινου έως κιτρινοπράσινου χρώματος και αναδύουν άρωμα λεμονιού κατά το τρίψιμό τους. Είναι φυτό με κωνική κόμη και το ριζικό του σύστημα είναι ευπαθές και σχεδόν πάντοτε θα το συναντήσουμε στρεβλό από τους ανέμους, οι οποίοι πολλές φορές το ανατρέπουν.

Τα άνθη του φυτού εμφανίζονται στις αρχές άνοιξης. Τα αρσενικά είναι λευκοκίτρινα σε επάκριους ίουλους και τα θηλυκά είναι μασχαλαιία.

Ο καρπός του λεμονοκυπάρισσου είναι κώνος.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Τα λεμονοκυπάρισσα αναπτύσσονται ακόμη και σε ξηρά και άγονα, όξινα ή αλκαλικά εδάφη.

Είναι φυτό μακράς φωτοπεριόδου και απαιτεί προστασία από τους πολύ δυνατούς παγετούς. Είναι αρκετά ανθεκτικό φυτό στην ατμοσφαιρική ρύπανση, αλλά είναι περισσότερο ευαίσθητο από τα άλλα δύο κυπαρίσσια (Λείλαντ, Αριζόνας) όσον αφορά τα σταγονίδια της θάλασσας και έχει μεγάλες απαιτήσεις σε νερό.

Καλλιέργεια

α. Κλάδευμα: Δέχονται κλάδευμα μορφοποίησης ώστε να πάρει το απαραίτητο σχήμα για μπορντούρα και για σχηματισμό φυτικών ανεμοφρακτών.

Πολλαπλασιασμός: Τα τυπικά είδη πολλαπλασιάζονται με σπόρους οι οποίοι φυτρώνουν εύκολα την άνοιξη, ενώ οι ποικιλίες κυρίως με εμβόλια ή με ημιξυλώδη μοσχεύματα το καλοκαίρι.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται κυρίως στο σχήμα του φυτού και στον κιτρινοπράσινο χρωματισμό των φύλλων του, καθώς και στο άρωμά τους (άρωμα λεμονιού).

Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Είναι κατάλληλο για τη δημιουργία φυτικών σχημάτων, για μπορντούρες και ανεμοφράκτες καθώς και για τη συγκρότηση ομάδων και συστάδων.

4. Πυξός ή Βούξος ο αιθαλής

Buxus sempervires

Οικογένεια: Buxaceae

Κοινό όνομα: Πυξάρι, τσιμισίρι

Καταγωγή: Το πυξάρι συναντάται στην Ευρώπη, στην Μικρά Ασία και την Βόρεια Αφρική.

Εικ. 51
Πυξάρι σε γλάστρα
(Φωτογραφία: Ι. Ποστέκογλου)

Βοτανική περιγραφή: Το πυξάρι είναι ένας δενδρώδης θάμνος πολύχρονος, αυτοφυής, που φτάνει σε ύψος τα 5 με 6 μέτρα και ζει μέχρι 700 χρόνια. Έχει πολύ γερό ξύλο, γυαλιστερό και λείο, φλοιό σε γκρίζο χρώμα. Τα φύλλα του είναι αντίθετα, μικρά, ωοειδή γυαλιστερά δερματώδη και ολοπράσινα όλο το χρόνο.

Βγάζει μικρά πρασινωπά άνθη κατά θυσάνους. Κάθε ένας από αυτούς φέρει ένα θηλυκό στο μέσον πολλών αρσενικών. Τα αρσενικά φέρουν 4 στήμονες και υποτυπώδη ύπερο. Τα θηλυκά τρίχωρο αυγοθήκη με τρεις στύλους.

Οι καρποί του φυτού έχουν χαρακτηριστικό σχήμα κάψας. Αυτή είναι τριμερής και φέρει δύο σπέρματα σε κάθε τμήμα.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Φυτρώνει σε ξηρά και ασβεστώδη εδάφη και σε υψόμετρο έως και 1600 μέτρα, μπορεί όμως να αναπτυχθεί και σε πολύ βαριά πηλώδη εδάφη, αρκεί αυτά να αποστραγγίζονται. Αναπτύσσεται σε όξινα, ουδέτερα έως και πολύ αλκαλικά εδάφη, όχι όμως και σε αλατούχα.

Είναι είδος φωτόφυτο, αντέχει όμως αρκετά και σε μερική σκίαση. Αντέχει σε θερμοκρασίες μέχρι και -20°C , αλλά αναπτύσσεται καλύτερα σε περιοχές με ήπιους χειμώνες. Είναι ιδιαίτερα ανθεκτικό φυτό σε δυνατούς ανέμους.

Πολλαπλασιασμός: Το πυξάρι πολλαπλασιάζεται εύκολα με μοσχεύματα.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται κυρίως στο πλούσιο, σκουροπράσινο, γυαλιστερό και πυκνό του φύλλωμα.

Χρήσεις

α. Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Είναι φυτό το οποίο χρησιμοποιείται συχνά για το σχηματισμό φρακτών ή ειδικά ως χαμηλό διαχωριστικό σε βοτανόκηπους, στο σχηματισμό μπορντούρας ή στο σχηματισμό φυτικών σχημάτων.

β. Άλλες χρήσεις: Το ξύλο του είναι κίτρινο, συμπαγές, σκληρό, αρραγές και άριστο για ξυλογραφία. Επιπλέον τα φύλλα όσο και ο φλοιός περιέχουν μία ουσία η οποία χρησιμοποιείται για να ρίχνει τον υψηλό πυρετό σε περιπτώσεις ελονοσίας, να καταπραΰνει τους πόνους των ρευματισμών και να σκοτώνει εντερικά παράσιτα αλλά και ως καθαρτικό.

B. Φυλλοβόλοι καλλωπιστικοί θάμνοι

1. Ροδή ή τριανταφυλλιά

Rosa sp.

Οικογένεια: Rosaceae

Κοινό όνομα: Τριανταφυλλιά

Καταγωγή: Η τριανταφυλλιά είναι εθνικό φυτό των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής και της Αγγλίας.

Εικ. 52

**Τριανταφυλλιά στην παραλία Χαλκίδος
(Φωτογραφία: Ι. Ποστέκογλου)**

Βοτανική περιγραφή: Είναι καλλωπιστικό, πολυετές και φυλλοβόλο φυτό. Αποτελείται από τη ρίζα, τον βλαστό, τα φύλλα και τα μπουμπούκια της. Η ρίζα της τριανταφυλλιάς είναι αποξυλωμένη και διακλαδίζεται προς όλες τις κατευθύνσεις. Ο βλαστός της αρχικά είναι τρυφερός και πράσινος, ενώ κάποια στιγμή αρχίζει να σκληραίνει και να αποξηραίνεται. Αυτός εξωτερικά έχει αγκάθια, όπως και τα φύλλα στις άκρες τους.

Τα άνθη της τριανταφυλλιάς βγαίνουν στις άκρες των τρυφερών βλαστών. Στην αρχή είναι κλειστά τα μπουμπούκια της, ενώ σιγά σιγά αρχίζουν να ανοίγουν και να ξεπετάγονται τα πέταλα. Τα πέταλα έχουν διάφορα χρώματα όπως λευκό, κόκκινο, ροζ, κίτρινο και άλλα. Το χρώμα των ανθέων αυτών είναι ανάλογο με την ποικιλία της κάθε τριανταφυλλιάς.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Η τριανταφυλλιά έχει μεγάλη προσαρμοστικότητα αλλά ευδοκιμεί σε γόνιμα και καλώς στραγγιζόμενα εδάφη με pH 5,5-7 με ιδανικό το 6,5.

Οι απαιτήσεις του φυτού σε νερό είναι μέτριες. Είναι φυτό με μέτρια αντοχή στην ξηρασία. Είναι φυτό μακράς φωτοπεριόδου με μεγάλες αντοχές στις χαμηλές θερμοκρασίες.

Καλλιέργεια

α. Μεταφύτευση: Η μεταφύτευση της τριανταφυλλιάς συνίσταται κατά την περίοδο της Άνοιξης

β. Άρδευση: Η τριανταφυλλιά έχει μέτριες απαιτήσεις σε νερό, όμως τους καλοκαιρινούς μήνες πρέπει να υπάρχει αφθονία νερού για τη συνεχή της άνθιση.

γ. Κλάδεμα: Στις θαμνώδεις τριανταφυλλιές αφαιρούνται από τη βάση τους τα ξηρά, τα αδύνατα, τα στραβά και τα πολύ παλιά κλαδιά κονταίνοντας παράλληλα τα κανονικά κλαδιά κατά τα 2/3 του μήκους τους, αφήνοντας έτσι το υπόλοιπο 1/3 αυτών.

Πολλαπλασιασμός: Η τριανταφυλλιά πολλαπλασιάζεται με σπέρματα, με καταβολάδες, με μοσχεύματα και με εμβολιασμό.

Εχθροί και ασθένειες

α. Εχθροί

i. Μελίγκρα (αφίδες-ψείρες): Διάφορα είδη αφίδων προσβάλλουν τα κλαδιά και τα μπουμπούκια της τριανταφυλλιάς. Οι αφίδες εμφανίζονται σε μεγάλες ομάδες και είναι ικανές να μαράνουν τις τριανταφυλλιές, απομυζώντας τους χυμούς των φυτών. Αυτές συχνά εμφανίζονται επάνω στα μπουμπούκια αφήνοντας ένα

κολλώδες μελίτωμα που συσσωρεύεται στο φύλλωμα. Οι αφίδες καταπολεμούνται εύκολα με τη χρήση εντομοκτόνων, ωστόσο θα πρέπει οι ψεκασμοί να είναι τακτικοί επειδή οι τριανταφυλλιές προσβάλλονται πολύ συχνά.

ii. Τετράνυχος: Το άκαρι τετράνυχος έχει συνήθως καφεκόκκινο χρώμα και είναι μικροσκοπικού μεγέθους. Με την άνοδο της θερμοκρασίας ο τετράνυχος αρχίζει να πολλαπλασιάζεται. Ο τετράνυχος καφετιάζει και παραμορφώνει τα φύλλα σχηματίζοντας αραχνώδεις ιστούς στην κάτω επιφάνειά τους και εξασθενώντας τελείως το φυτό.

β. Ασθένειες

i. Ωίδιο: Το ωίδιο πρόκειται για την κυριότερη ασθένεια της τριανταφυλλιάς, ιδιαίτερα κατά την περίοδο της Άνοιξης. Αναγνωρίζεται από το γνωστό λευκό επίχρισμα, κάτι σαν χνούδι, που αφήνει πάνω στα φύλλα. Για την καταπολέμηση του συνίσταται η χρήση θείου σε θερμοκρασίες που κυμαίνονται από 18-30 °C ή εναλλακτικά μπορεί να γίνει ψεκασμός με κάποιο ωιδοκτόνο φάρμακο.

ii. Μαύρη κηλίδωση: Είναι μια ασθένεια της τριανταφυλλιάς η οποία δημιουργεί μαύρες κηλίδες πάνω στα φύλλα που αργότερα αυτά κιτρινίζουν και ξηραίνονται. Μπορεί να παρουσιασθεί κυρίως όταν ο καιρός είναι βροχερός. Για την αντιμετώπισή της συνίσταται προληπτικός ψεκασμός με κάποιο χαλκούχο σκεύασμα.

iii. Σκωρίαση: Η σκωρίαση της τριανταφυλλιάς προκαλείται από τον μύκητα *Phragmidium mucronatum* και εμφανίζει πορτοκαλί σπόρια στο κάτω μέρος του φύλλου.

iv. Περονόσπορος: Μετά την προσβολή από περονόσπορο στην τριανταφυλλιά εμφανίζονται σκούρες καφετιές, ακανόνιστου σχήματος, κηλίδες που προσβάλλουν κυρίως τα νεαρά φύλλα επάνω στην κεντρική νεύρωση.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται κυρίως στα εντυπωσιακά και αρωματικό άνθη του φυτού καθώς και στην ποικιλοχρωμία των ανθέων ανάλογα με την ποικιλία.

Χρήσεις

a. Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Χρησιμοποιείται σε ομαδικές φυτεύσεις, καθώς επίσης και ως απαγορευτικές μπορντούρες.

β. Χρήση στην ανθοκομική: Χαρακτηρίζεται από πολλούς ως το πιο ευρέως διαδεδομένο σε πωλήσεις φυτό για τη δημιουργία συνθέσεων.

γ. Άλλες χρήσεις: Μερικές ποικιλίες χρησιμοποιούνται στην αρωματοβιομηχανία, κάποιες άλλες στη ζαχαροπλαστική και στην μαγειρική, ενώ κάποιες άλλες στην αρωματοθεραπεία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ - ΑΝΑΡΙΧΩΜΕΝΑ ΚΑΛΛΩΠΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑ

A. Δειθαλή αναρριγώμενα καλλωπιστικά φυτά

1. Κισσός

Hedera helix

Οικογένεια: Araliaceae

Καταγωγή: Ο κισσός είναι ιθαγενές φυτό της Βόρειας Αφρικής, των Καναρίων νήσων , της Ευρώπης και της Ασίας.

Εικ. 53

**Κισσός στον πεζόδρομο των δικαστηρίων
(Φωτογραφία: Ι. Ποστέκογλου)**

Βοτανική περιγραφή: Είναι αειθαλής θάμνος, μακρόβιος, αναρριχώμενος ή έρπων και σπάνια δενδρύλλιο. Τα φύλλα του είναι τοποθετημένα εναλλάξ και έχουν μακρύ μίσχο. Είναι ωοειδή, τριγωνικά, ρομβοειδή και καρδιάσχημα. Ο αναρριχώμενος κισσός δημιουργεί μικρές εναέριες ρίζες, οι οποίες συντελούν στη συγκράτηση του φυτού κατά την αναρρίχηση σε διάφορα υποστηρίγματα.

Τα άνθη του φυτού είναι διγενή με 5 σέπαλα, 5 πέταλα, 5 στήμονες και πεντάχωρη ωοθήκη. Είναι διαταγμένα σε σφαιρικά σκιάδια, τα οποία μπορεί να είναι απλά ή να ενώνονται σε σύνθετες ταξιανθίες.

Ο καρπός είναι ράγα, συνήθως μελανού χρώματος.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Ο κισσός ευδοκιμεί σε υγρά, καλά στραγγιζόμενα, ουδέτερα ή αλκαλικά εδάφη.

Είναι φυτό το οποίο αναπτύσσεται καλύτερα σε σκιά ή ημισκιά.

Καλλιέργεια

α. Υποστύλωση: Είναι ετεροαναρριχώμενο φυτό.

Πολλαπλασιασμός: Ο πολλαπλασιασμός του κισσού γίνεται με μοσχεύματα.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται κυρίως στο φύλλωμα του φυτού.

Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Ο κισσός χρησιμοποιείται στην αρχιτεκτονική τοπίου για την κάλυψη τοίχων και για τη δημιουργία φρακτών καθώς επίσης και για την κάλυψη πέργολας.

B. Φυλλοβόλα αναρριχώμενα καλλωπιστικά φυτά

1. Βουκαμβίλλια

Bougainvillea sp.

Οικογένεια: Nyctaginaceae

Κοινό όνομα: Μπουκαμβίλλια

Καταγωγή: Η βουκαμβίλλια είναι ιθαγενές φυτό της Νότιας Αμερικής.

Εικ. 54
Βουκαμβίλια στην πλατεία Αθανάτων
(Φωτογραφία: Ι. Ποστέκογλου)

Βοτανική περιγραφή: Η βουκαμβίλλια είναι φυλλοβόλο αναρριχώμενο φυτό. Τα φύλλα της φέρουν μίσχους είναι ακέραια, μεγάλα, χνουδωτά και έχουν σχήμα καρδιάς. Οι βλαστοί της βουκαμβίλλιας είναι ξυλώδεις και διακλαδώνονται, αναρριχώνται και φθάνουν σε ύψος και τα 12 μέτρα.

Τα άνθη της είναι όμορφα, μετρίου μεγέθους. Έχουν ποικίλους χρωματισμούς και η υφή τους είναι χάρτινη. Με την πάροδο μερικών εβδομάδων πέφτουν και αντικαθίστανται με καινούργια. Μπορεί να είναι λευκά, ροζ, κόκκινα, βυσσινί, μοβ και πορτοκαλί.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Ευδοκιμεί στα περισσότερα εδάφη, ενώ το χώμα στο οποίο είναι φυτεμένο το φυτό πρέπει να στραγγίζει καλά γιατί τα λιμνάζοντα νερά της κάνουν κακό.

Η βουκαμβίλλια δεν αντέχει σε περιοχές που η θερμοκρασία πέφτει πολύ κάτω από τους -3°C και η ιδανική θερμοκρασία για να αναπτυχθεί είναι $17-28^{\circ}\text{C}$.

Καλλιέργεια

α. Υποστύλωση: Είναι ετεροαναρριχώμενο φυτό και για το λόγο αυτό χρειάζεται κάποιο στήριγμα για να αναρριχηθεί.

Πολλαπλασιασμός: Ο πολλαπλασιασμός της βουκαμβίλλιας γίνεται με μοσχεύματα κατά την περίοδο του καλοκαιριού.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται κυρίως στα χάρτινης υφής άνθη του φυτού και στην μεγάλη περίοδο ανθοφορίας του.

Χρήσεις

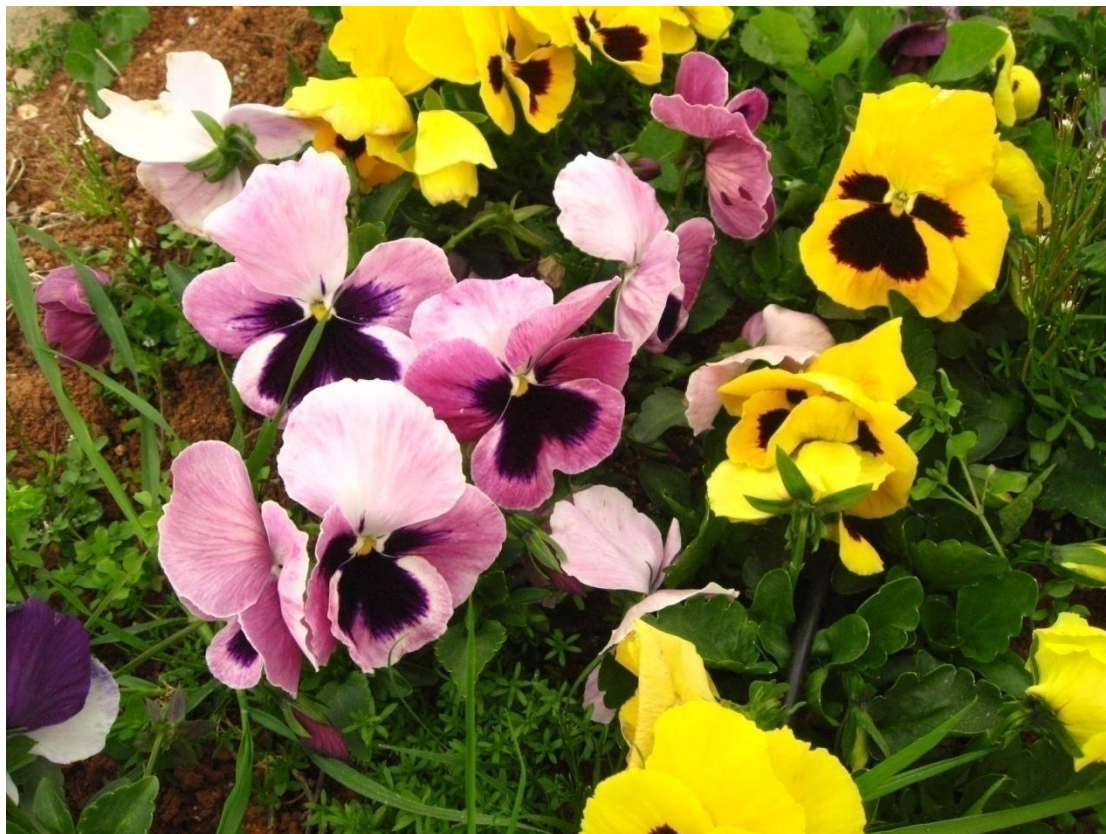
α. Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Η βουκαμβίλλια φυτεύεται σε πέργολες, τοίχους και σε φράκτες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV - ΠΟΩΔΗ ΚΑΛΛΩΠΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑ

A. Ετήσια ποώδη καλλωπιστικά φυτά

- 1. Βιόλα η τρίχρους ή πανσές**
Viola tricolor
Οικογένεια: Violaceae
Κοινό όνομα: Πανσές

Καταγωγή: Ο πανσές κατάγεται από εύκρατες περιοχές τόσο του βορείου όσο και του νοτίου ημισφαιρίου.

Εικ. 55

**Πανσέδες στην πλατεία αγοράς
(Φωτογραφία: Ι. Ποστέκογλου)**

Βοτανική περιγραφή: Είναι μονοετές ή πολυετές ποώδες φυτό ύψους 15 έως 30 εκατοστών με καρδιάσχημα ή αποστρογγυλεμένα φύλλα στη βάση του και επιμήκη ή ωοειδή φύλλα στον βλαστό.

Τα άνθη του φυτού, διαμέτρου από 4 έως 10 εκατοστών, έχουν πέντε πέταλα και βελούδινη υφή. Ο χρωματισμός τους είναι συνήθως ένας συνδυασμός μπλε, κιτρίνου και λευκού.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Οι πανσέδες αναπτύσσονται καλύτερα σε στραγγιζόμενα και πλούσια εδάφη.

Κατά τη χειμερινή περίοδο αναπτύσσεται καλύτερα σε ηλιόλουστες θέσεις, ενώ τους θερινούς μήνες αναπτύσσεται καλύτερα σε ημισκιερά και δροσερά μέρη.

Καλλιέργεια

α. Άρδευση: Οι ανάγκες του πανσέ σε νερό είναι μεγάλες και για το λόγο αυτό χρειάζεται αρκετή ποσότητα νερού κάθε 2-3 ημέρες.

Πολλαπλασιασμός: Ο πολλαπλασιασμός του πανσέ γίνεται με σπόρους.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται κυρίως στα εντυπωσιακά και ποικιλόχρωμα άνθη του φυτού.

Χρήσεις

α. Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Ο πανσές χρησιμοποιείται σε ομάδες, σε παρτέρια, καθώς επίσης και για τη δημιουργία σχεδίων και σχημάτων σε αυτά.

β. Χρήση στην ανθοκομία: Χρησιμοποιείται ως φυτό σε γλάστρα για τη διακόσμηση εσωτερικών χώρων και η παραγωγή του είναι συχνή σε θερμοκήπια.

B. Πολυετή ποώδη καλλωπιστικά φυτά

1. Διμορφοθήκη

Dimorphotheca sp.

Οικογένεια: Compositae

Κοινό όνομα: Διμορφοθήκη

Καταγωγή: Η καταγωγή της διμορφοθήκης είναι από την Αφρική και την Αυστραλία.

Εικ. 56

**Διμορφοθήκη στην πλατεία Αγίας Παρασκευής
(Φωτογραφία: Ι. Ποστέκογλου)**

Βοτανική περιγραφή: Η διμορφοθήκη είναι πολυετές ποώδες φυτό με έρπουσα κρεμοκλαδή ανάπτυξη. Τα φύλλα της είναι ανοικτά πράσινα, ωοειδή ή αντίστροφα λογχοειδή με οδοντωτή περιφέρεια.

Τα άνθη του φυτού είναι μεγάλα και ομοιάζουν με μαργαρίτες με περιφερειακά ανθίδια. Αυτά φέρονται σε επάκρια, με μακρείς μίσχους. Το χρώμα του άνθους μπορεί να είναι λευκό, ροζ ή ιώδες. Τα περιμετρικά ανθίδια έχουν αποχρώσεις κόκκινες, πορτοκαλί, κίτρινες ή λευκές. Η διμορφοθήκη ανθίζει από τον Απρίλιο μέχρι τον Οκτώβριο και τα άνθη της κλείνουν την νύκτα ή με συννεφιά.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Τα εδάφη τα οποία προτιμά το φυτό για την ανάπτυξή του είναι αμμώδη, μέτρια ή πτωχά με εξαιρετική στράγγιση.

Η διμορφοθήκη φυτεύεται μόνο σε ηλιόλουστες τοποθεσίες αλλά καταστρέφεται όταν η θερμοκρασία ξεπεράσει τους -5°C .

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με σπόρους, καθώς και με τεμάχια ριζικού συστήματος.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται κυρίως στην πλούσια ανθοφορία του φυτού.

Χρήσεις

α. Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Η διμορφοθήκη χρησιμοποιείται για εδαφοκάλυψη, καθώς και για φύτευση σε παρτέρια και βραχόκηπους.

β. Χρήση στην ανθοκομία: Χρησιμοποιείται ως φυτό σε ζαρτινιέρες μπαλκονιών για τη διακόσμηση των εξωτερικών χώρων των οικιών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V - ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Όλο το φωτογραφικό υλικό έχει τραβηχτεί με την προσωπική μου φωτογραφική μηχανή. Οι λήψεις έχουν γίνει σε διάφορα στάδια της ημέρας έτσι ώστε να αποδειχθεί και μέσα από το οπτικό υλικό πως το αστικό πράσινο έχει λειτουργική αξία τόσο κατά τη διάρκεια της ημέρας, αλλά και κατά τη διάρκεια της νύκτας. Επίσης είναι σημαντικό να σημειωθεί το γεγονός, ότι η δημιουργία συναισθημάτων και η ενεργοποίηση διαφορετικών αισθήσεων από το αστικό πράσινο, είναι άρτια συνδεδεμένες με την φάση της ημέρας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Σε πολλές πλατείες δεν υπάρχουν πλακάκια - οδηγοί για τα άτομα με μειωμένη όραση και αυτό σίγουρα είναι μια από τις αλλαγές τις οποίες θα πρέπει να φροντίσει ο Δήμος Χαλκιδέων να γίνουν άμεσα.

Εικ. 57

**Παρτέρι στην πλατεία αγοράς
(Φωτογραφία: Ι. Ποστέκογλου)**

Στο συγκεκριμένο παρτέρι θα μπορούσε να φτιαχθεί είτε ένας βραχόκηπος, είτε να καλυφθεί με χλοοτάπητα και να φυτευθούν σε αυτό διάφορα είδη φυτών όπως πετούνιες, ζέρμπες, δάφνες και δενδρολίβανα.

Πρέπει να τονισθεί ότι στο συγκεκριμένο παρτέρι δεν μπορεί να φυτευθεί κάποιο δένδρο, διότι το παρτέρι είναι αβαθές. Επιπλέον ένας ακόμη απαγορευτικός παράγοντας είναι το γεγονός ότι κάτω από την συγκεκριμένη πλατεία στην οποία είναι το παρτέρι, ευρίσκεται το δημοτικό παρκινγκ.

Στις παρακάτω εικόνες βλέπουμε την εικόνα μιας παιδικής χαράς στην πλατεία του Αγίου Δημητρίου.

Εικ. 58

**Άποψη παιδικής χαράς στην πλατεία Αγίου Δημητρίου (Φωτο.1)
(Φωτογραφία: Ι. Ποστέκογλου)**

Εικ. 59

**Άποψη παιδικής χαράς στην πλατεία Αγίου Δημητρίου (Φωτο.2)
(Φωτογραφία: Ι. Ποστέκογλου)**

Στην παιδική αυτή χαρά θα ήταν προτιμότερο, αντί για χαλίκι στο έδαφος να υπήρχε ελαφρύ χόμα με χλοοτάπητα, έτσι ώστε τα παιδιά τα οποία πέφτουν να μην κτυπούν άσχημα σε αυτό. Σε καμία περίπτωση τσιμέντο επειδή και εκείνο προκαλεί από τις πτώσεις άσχημα τραύματα και ορθοπεδικά προβλήματα. Επίσης

στα κάγκελα, θα ήταν καλύτερο να υπήρχε ένας φυτικός φράκτης ο οποίος θα μπορούσε να ήταν από πυξάρι ή αγγελικές. Επιπλέον δίπλα στο παγκάκι θα πρέπει να υπάρχει κάδος απορριμμάτων και περιμετρικά σε κοντινή απόσταση από την τσουλήθρα φώτα για την νύκτα (κάτι το οποίο δεν υπάρχουν στον χώρο). Στις γωνίες θα μπορούσαν να φυτευθούν αρωματικά φυτά όπως δενδρολίβανο ή βασιλικός καθώς και να καλυφθεί ο τοίχος με βουκαμβίλλιες ή με γιασεμί.

Εικ. 60

**Άποψη παιδικής χαράς στην πλατεία Αγίου Δημητρίου (Φωτο.3)
(Φωτογραφία: Ι. Ποστέκογλου)**

Θα πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη βαρύτητα στη διαμόρφωση του συγκεκριμένου χώρου, διότι πρόκειται για μια πολυσύχναστη παιδική χαρά στην οποία παίζουν παιδιά όλων των ηλικιών και οι κίνδυνοι τραυματισμού είναι αυξημένοι. Τόσο τα υλικά, όσο και τα φυτά τα οποία προτείνονται θα πρέπει να είναι φιλικά για τα παιδιά.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η πόλη της Χαλκίδας είναι ένας ωραίος κατά την γνώμη μου συνδυασμός πρασίνου, βουνού και θάλασσας. Συνδυάζει υπέροχες εικόνες καθ' όλη την περίοδο του χρόνου με τα χιονισμένα βουνά τον χειμώνα , τις γαλαζοπράσινες παραλίες το καλοκαίρι και τα ρόδινα ηλιοβασιλέματα με τα υπέροχα, ανθισμένα πάρκα της. Επίσης η πόλη έχει κρατήσει κάποια στοιχεία από την παλιά πόλη τα οποία πλέον έχουν εναρμονισθεί στην σύγχρονη ζωή και ρυθμούς των κατοίκων.

Βέβαια δεν μπορώ να είμαι και εντελώς αντικειμενικός καθότι είναι η πόλη στην οποία γεννήθηκα, μεγάλωσα παίζοντας στα πάρκα και τις αλάνες της και ζω τα τελευταία εικοσιπέντε χρόνια και όπως κάθε άνθρωπος έχω δεθεί μαζί της.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1) Γκίζας Γεώργιος "Αειθαλή καλλωπιστικά φυτά" - Σημειώσεις διάλεξης- Άρτα 2004.
- 2) Γκίζας Γεώργιος " Φυλλοβόλα καλλωπιστικά φυτά" - Εργαστήριο μαθημάτων- Άρτα 2004.
- 3) Κανταρτζής Νικόλαος "Ανθοκομία" - Θεσσαλονίκη 2004.
- 4) Κανταρτζής Νικόλαος "Studio 4" - Άρτα 2006.
- 5) Γιώργος Καρράς- Άννα Καρρά "Ετήσια, Πολυετή και Βολβώδη"- Εκδόσεις ΑΓΡΟΤύπος αε - Αθήνα 2006.
- 6) Πατλής Γιάννης "Κήπος και φυτά" - Εκδόσεις Αθ. Σταμούλης - Αθήνα 2009.
- 7) Τζάμος Κ. Ελευθέριος "Φυτοπαθολογία"- Εκδόσεις Αθ. Σταμούλης Β' έκδοση - Αθήνα 2007.
- 8) Davidson William "Φυτά εσωτερικού χώρου" - Εκδόσεις Μάλλιαρης παιδεία.

Βιβλιοθήκη του Δήμου Χαλκιδέων "Ιστορικά και γενικά στοιχεία"

Υπηρεσία περιβάλλοντος Δήμου Χαλκιδέων

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

- 1) el.wikipedia.org